

FOT. URZĄD MIASTA LUBLIN

CZAS DECYZJI I WYBORÓW!

- Nasze korzenie, czyli historia LOiIB • Zamiast dwóch były trzy •
- Poradnik inżyniera i technika budownictwa • Polscy inżynierowie na emigracji •

LUBELSKA OKRĘGOWA IZBA INŻYNIERÓW BUDOWNICTWA

20-150 Lublin, ul. Bursaki 19
tel./fax 81 534-78-12
www.lub.piib.org.pl
e-mail: lub@piib.org.pl

Biuro czynne: poniedziałek, środa, czwartek,
piątek w godz. 8.00–16.00
wtorek w godz. 9.00–17.00

Przewodnicząca Okręgowej Rady
tel. 81 534-78-11

Biuro w Lublinie

Dyrektor biura – tel. 81 534-78-13
Sekretariat biura – tel. 81 534-78-12
Główna księgową – tel. 81 534-78-14
Sekcja księgowości – tel. 81 741-40-95
Sekcja spraw członkowskich – tel. 81 534-78-16
Sekcja szkolenia – tel. 81 534-78-17
Sekcja uprawnień budowlanych
– tel. 81 741-41-83
Sekcja obsługi organów Izby
– tel. 81 534-78-15

Biuro terenowe w Białej Podlaskiej

21-500 Biała Podlaska, ul. Poczтовая 2B
lokal nr 14 (I piętro)
Terminy dyżurów:
w środy w godz. 9.00–12.00
w czwartki w godz. 11.00–14.00
biala@lub.piib.org.pl

Biuro terenowe w Chełmie

22-100 Chełm, ul. Lwowska 51
Terminy dyżurów:
w środy i czwartki w godz. 15.00–18.00
chelm@lub.piib.org.pl
tel. 82 563-36-59

Biuro terenowe w Zamościu

22-400 Zamość, ul. Rynek Wielki 6
(Dom Technika NOT)
Terminy dyżurów:
we wtorki i środy w godz. 11.00–14.00
zamosc@lub.piib.org.pl
tel. 84 639-10-28

*Pogodnych Świąt Wielkanocnych,
pełnych nadziei i miłości,
obfitujących we wzajemną życzliwość
oraz sukcesów i szczęścia
w życiu osobistym i zawodowym*

życzy

*Okręgowa Rada
Lubelskiej Okręgowej Izby
Inżynierów Budownictwa*

SPIS TREŚCI

Czas decyzji i wyborów!	4
Kalendarz ważniejszych wydarzeń w LOIB w 2022 r.	7
Nasze korzenie, czyli historia Lubelskiej OIIB	8
Wspomnienia J. Kukielki	9
Wspomnienia J. Pomykały i A. Pichli	10
Wspomnienia Z. Mitury	11
Samodzielne funkcje techniczne w budownictwie. Poradnik inżyniera i technika budownictwa	12
Szkolenia Lubelskiej OIIB w I półroczu 2022 r.	18
Zamiast dwóch były trzy	19
Nadzór autorski a możliwość kwalifikowania zmian w projekcie budowlanym	20
Jaką wentylację należy zapewnić w pomieszczeniach?	22
Polscy inżynierowie na emigracji (cz. II)	24

Lubelski Inżynier BUDOWNICTWA

Biuletyn Lubelskiej Okręgowej Izby
Inżynierów Budownictwa

STYCZEŃ-LUTY-MARZEC 2022 (Nr 61)

ISSN 1897-3868 Nr 1/2022
Nr R. Pr. 895/06 LOIB w Lublinie
Nakład: 6250 egz.

Wydawca

Lubelska Okręgowa Izba
Inżynierów Budownictwa
20-150 Lublin, ul. Bursaki 19
tel./fax 81 534-78-12
www.lub.piib.org.pl
e-mail: lub@piib.org.pl

Redakcja

20-150 Lublin, ul. Bursaki 19
tel. 81 741-41-84

Redaktor naczelna

Urszula Kieller-Zawisza
tel. 81 741-41-84
e-mail: u.kieller@lub.piib.org.pl

Rada programowa

Janusz Iberszer – przewodniczący
Wiesław Nurek – wiceprzewodniczący
Jerzy Adamczyk – sekretarz
Wiesław Bocheńczyk
Tomasz Grzeszczak
Jerzy Kamiński
Edward Partyka
Andrzej Pichla
Wiesław Pomykała
Ryszard Siekierski

Skład i druk

Drukarnia ALF-GRAF
ul. Abramowicka 6, 20-442 Lublin
tel./fax 81 532-15-12
e-mail: info@alfgraf.com.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania
i adiacji publikowanych tekstów.

Informujemy, że istnieje możliwość
zamieszczania ogłoszeń w naszym
biuletynie. Szczegóły w redakcji.

Lubelski Inżynier BUDOWNICTWA
dostępny jest także w wersji elektronicznej
na stronie internetowej LOIB:
www.lub.piib.org.pl

Na okładce:

Dworzec
Metropolitalny
w Lublinie
w budowie

Fot.:
Urząd Miasta Lublin

Szanowni Państwo, Koleżanki i Koledzy,

Czas biegnie bardzo szybko i wkroczyliśmy w kolejny rok, już 2022. Będzie on obfitował w ważne dla nas wydarzenia. W tym roku przypada bowiem jubileusz 20-lecia naszego samorządu zawodowego inżynierów budownictwa, a także jest to rok wyborczy, ponieważ kończy się V kadencja, przypadająca na lata 2018–2022.

W styczniu zakończyliśmy obwodowe zebrania wyborcze i poznaliśmy wszystkich delegatów na okręgowy zjazd. Wybraliśmy 113 delegatów, wśród których 45 delegatów (39,8%) wybrano po raz pierwszy. 22 kwietnia br. odbędzie się XXI Okręgowy Zjazd Sprawozdawczo-Wyborczy LOIB, kończący V i rozpoczynający VI kadencję. Delegaci wybiorą nowych przewodniczących i członków organów statutowych LOIB na kadencję przypadającą na lata 2022–2026 oraz delegatów na Krajowy Zjazd Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa.

Mijająca kadencja była inna niż poprzednie, ponieważ większą jej część zdominowała pandemia COVID-19. Napotykałyśmy nowe dla nas problemy w każdym aspekcie działalności. Możliwości, forma naszych działań i komunikacji z Państwem były dostosowywane na bieżąco do aktualnego stanu epidemicznego i związanych z tym ograniczeń. Staraliśmy się wykonywać nasze statutowe zadania jak najlepiej i uważam, że jako samorząd zawodowy, zdaliśmy egzamin w tym trudnym czasie. Dobrze funkcjonowały organy Izby oraz biuro, odbywały się egzaminy na uprawnienia budowlane, prowadzone z zachowaniem zasad bezpieczeństwa i reżimu sanitarnego. Cieszą także nasze spotkania integracyjne, których zorganizowanie było możliwe dopiero od czerwca w 2021 r. – pikniki integracyjne, zawody wędkarskie, uroczysta gala z okazji Dnia Budowlanych.

W roku 2022 planujemy standardowe, statutowe działania, ale chcemy także świętować jubileusz 20-lecia naszego samorządu. 20 lat, to okrągła rocznica, to szmat czasu, de facto pokolenie. Stworzyliśmy samorząd od podstaw, a przez te wszystkie lata budowało go z ogromnym zaangażowaniem wielu ludzi, części z nich nie ma już, niestety wśród nas. Moim zdaniem jest to dobry czas na refleksję, wspomnienia, na przypomnienie i uhonorowanie wielu osób. W niniejszym numerze publikujemy wspomnienia członków komitetu organizacyjnego oraz pierwszego przewodniczącego LOIB. Jubileusz to także okazja podkreślenia rangi zarówno zawodu inżyniera budownictwa, jak i całego samorządu. I w takim duchu właśnie powinniśmy, moim zdaniem, świętować. Już teraz zapraszam Państwa na uroczystą galę z okazji Dnia Budowlanych i jubileuszu 20-lecia LOIB, która odbędzie się 19 października 2022 r. w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie.

Biorąc pod uwagę zbliżające się wybory, życzę kandydującym powodzenia, a nam wszystkim trafnych wyborów.

Z okazji zaś nadchodzących Świąt Wielkanocnych, pragnę złożyć wszystkim Państwu i Waszym Rodzinom życzenia Wesołych i Zdrowych Świąt.

JOANNA GIEROBA

Przewodnicząca Rady

Lubelskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa

CZAS DECYZJI I WYBORÓW!

13 stycznia 2022 r. zakończyły się w Lubelskiej Okręgowej Izbie Inżynierów Budownictwa obwodowe zebrania wyborcze. Wybrano 113 delegatów na XXI Okręgowy Zjazd Sprawozdawczo-Wyborczy LOIIB. W czasie zjazdu zostaną wybrane nowe władze lubelskiej izby na kadencję przypadającą na lata 2022–2026 oraz delegaci na Krajowy Zjazd Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa.

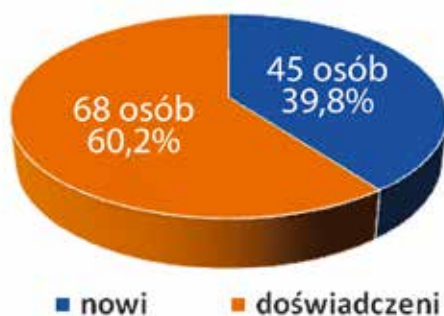
Tryb przeprowadzenia wyborów do okręgowych i krajowych organów na kadencję w latach 2022–2026 został ustalony przez Krajową Radę. Zgodnie z nim na obwodowe zebrania wyborcze zostali zaproszeni wszyscy czynni członkowie samorządu według stanu na dzień 31 sierpnia 2021 r. W LOIIB było to 6328 osób. W zebraniach mogły uczestniczyć jednakże tylko te osoby spośród w/w, które w dniu zebrania były czynnymi członkami naszej izby, czyli nie zostały zawieszane ani skreślone z listy członków.

Zawiadomienia o miejscu i terminie obwodowego zebrania wyborczego zostały wysłane do każdego członka izby (czynnego na 31.08.2021 r.) na wskazany przez niego adres e-mailowy oraz powiadomieniem listownym, doręczanym do jego miejsca zamieszkania razem z numerem 10/21 „Inżyniera Budownictwa”. Osobom, które otrzymują elektroniczną wersję „Inżyniera Budownictwa” powiadomienie listowne zostało dostarczone odrębną zafoliowaną przesyłką pocztową. Ponadto informacja o miejscu

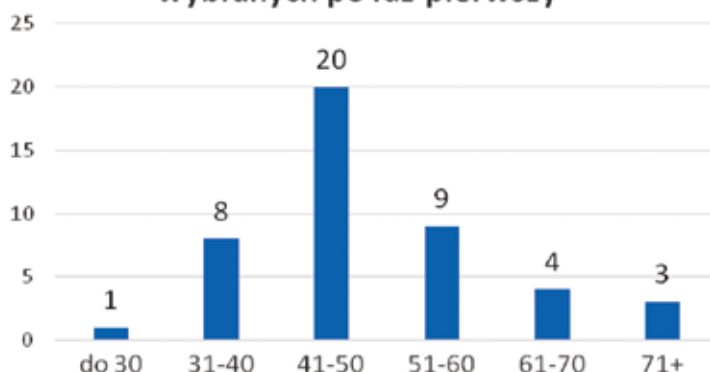

Zebranie obwodowe w Lublinie (8.11.2021 r.)

Delegaci wybrani na kadencję 2022-2026

Struktura wiekowa delegatów wybranych po raz pierwszy

i terminie obwodowego zebrania wyborczego została umieszczona również na internetowej liście członków w portalu PIIB: www.piiib.org.pl, w zakładce „Lista członków”, przy nazwisku członka izby.

Biorąc pod uwagę stan pandemii, Okręgowa Rada LOIIB podjęła uchwałę o organizacji obwodowych zebrań wyborczych w formie stacjonarnej z możliwością zmiany na formę zdalną, w przypadku wprowadzenia przez rząd ograniczeń co do liczebności zgromadzeń.

W LOIIB zostało zorganizowanych 20 zebrań wyborczych w czterech obwodach w: Lublinie, Białej Podlaskiej, Chełmie i Zamościu. Wszystkie z nich odbyły się w formie stacjonarnej, z zachowaniem koniecznych zasad bezpieczeństwa, zgodnie z ustalonym wcześniej terminarzem. Pierwsze zebranie obwodowe w LOIIB przeprowadzono 28 października 2021 r. w Chełmie. W Białej Podlaskiej pierwsze zebranie odbyło się 4 listopada, natomiast w Zamościu 5 listopada i w Lublinie 8 listopada 2021 r. Cykl zebrań obwodowych w lubelskiej izbie został zakończony 13 stycznia 2022 r. w Białej Podlaskiej.

Wybory statystycznie

Zgodnie z uchwałą Okręgowej Rady LOIIB podobnie, jak w poprzednich latach, przyjęto wskaźnik proporcjonalności liczy

by członków do delegata – 60. W sumie wybrano 113 delegatów z 9 branż funkcjonujących w samorządzie zawodowym inżynierów budownictwa. Nie mamy żadnego delegata jedynie z branży wyburzeniowej. Blisko 40% delegatów stanowią osoby nowe, wybrane po raz pierwszy na tę funkcję.

Lista delegatów na kadencję 2022–2026 zamieszczona została na naszej stronie internetowej w zakładce „Struktura LOIIB”.

Czas decyzji i wyborów

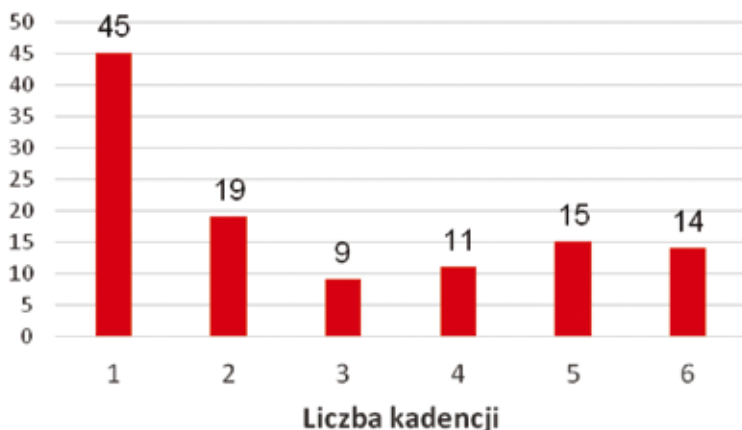
Na Zjeździe Sprawozdawczo-Wyborczym, który zaplanowany jest na dzień 22 kwietnia 2022 r. wybierać będziemy nowych przewodniczących i członków organów statutowych Lubelskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa na kadencję przypadającą na lata 2022–2026 oraz delegatów na Krajowy Zjazd Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa.

W samorządzie zawodowym inżynierów budownictwa, zgodnie ze Statutem samorządu zawodowego inżynierów budownictwa poprawionym i uzupełnionym przez XX Krajowy Zjazd PIIB 18–19 czerwca 2021 r. (§ 9 pkt 4), obowiązuje kadencyjność w organach statutowych izby. Dotyczy ona funkcji prezesa Krajowej Rady PIIB, przewodniczących okręgowych rad i przewodniczących organów ustawowych krajowych i okręgowych oraz krajowego i okręgowego rzecznika koordynatora odpowiedzialności

Zebranie obwodowe w Białej Podlaskiej (13.01.2022 r.)

Doświadczenie delegatów

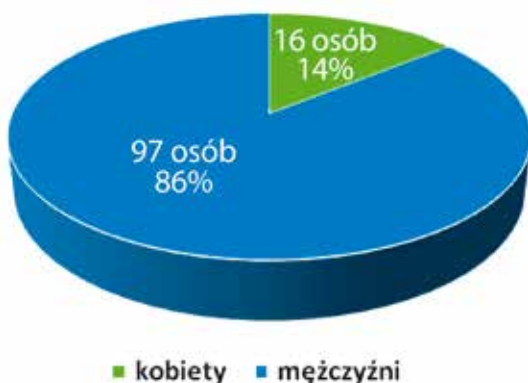

zawodowej. Oznacza to, że osoby, które piastowały przez minione dwie kadencje, którąś ze wspomnianych wcześniej funkcji, nie będą mogły czynić tego dalej. Ponowny wybór może nastąpić po przerwie minimum jednej pełnej czteroletniej kadencji.

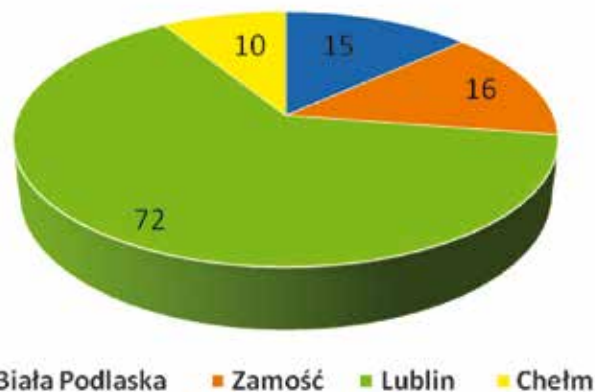
Przed nami zatem ważne decyzje, ponieważ reprezentacja, jaka zostanie wybrana na nadchodzącą kadencję, będzie działała w imieniu i na rzecz wszystkich członków Lubelskiej OIIB oraz szeroko pojętego środowiska budowlanego.

JOANNA GIEROBA
Przewodnicząca Okręgowej Rady LOIIB
RED.

Podział delegatów ze względu na płeć

Liczba delegatów z podziałem na okręgi

LOIIB W LICZBACH

Według stanu na 31 grudnia 2021 roku w Lubelskiej OIIB czynnych było 6 391 członków.

Ogólnie klasyfikujemy się na 9 miejscu w kraju pod względem liczby członków na 16 okręgowych izb.

Liczba członków LOIIB w poszczególnych branżach przedstawiała się następująco:

– budownictwo ogólne BO	– 2 809 osób,
– instalacje sanitarne IS	– 1 258 osób,
– instalacje elektryczne IE	– 1 243 osób,
– budownictwo drogowe BD	– 680 osób,
– budownictwo kolejowe BK	– 136 osób,
– budownictwo mostowe BM	– 113 osób,
– budownictwo telekomunikacyjne BT	– 85 osób,
– budownictwo wodno-melioracyjne WM	– 58 osób,
– budownictwo hydrotechniczne BH	– 7 osób,
– budownictwo wyburzeniowe BW	– 2 osoby.

Do końca 2021 roku prawie wszyscy członkowie LOIIB (99,37%) uaktywnili swoje konta elektroniczne.

W roku 2021 z elektronicznej biblioteki norm budowlanych PKN udostępnionych na portalu PIIB skorzystało 1453 członków LOIIB, z biblioteki norm SEP – 280 osób, z Serwisu Bistyp – 347 i z Serwisu Wolters 348 osób.

XXI Zjazd Sprawozdawczo-Wyborczy Lubelskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa 22 kwietnia 2022 r.

NOWA WYSZUKIWARKA SPECJALISTÓW PIIB

Na stronie internetowej Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa pojawiła się nowa wyszukiwarka specjalistów. Zapraszamy do korzystania z niej i uzupełniania indywidualnych wizytówek.

Lista członków PIIB, dostępna dotychczas na stronie internetowej izby, umożliwia osobom z zewnątrz potwierdzenie członkostwa danego inżyniera oraz pomaga ustalić, do której z okręgowych izb należy.

Nowa, uruchomiona niedawno wyszukiwarka specjalistów (<https://wizytowka.piib.org.pl/>) daje dużo więcej możliwości. Użytkownicy mogą precyzyjnie wyszukać w niej specjalistę, którego potrzebują, uwzględniając np. specjalność, znajomość języków obcych czy obszar działalności danej osoby (miasto, województwo, kraj). Mogą zobaczyć jej profil w mediach społecznościowych (o ile zostanie dodany) lub skontaktować się celem omówienia współpracy.

Wszystkie wypełnione wizytówki automatycznie zgłaszane są do wyszukiwarki Google, by mogły pojawić się również w jej wynikach wyszukiwania. Umożliwia to czynnym członkom PIIB promowanie swoich umiejętności.

Wizytówkę można uzupełnić poprzez swoje konto w portalu PIIB lub przez aplikację PIIB. Staje się ona aktywna po jej wypełnieniu i zaakceptowaniu zgód na jej publiczne wyświetlenie. Wizytówka może zawierać m.in. takie informacje jak: imię i nazwisko, numer członkowski, datę ważności zaświadczenia, zdjęcie, o mnie, doświadczenie, specjalności, dane adresowe, dane kontaktowe, znajomość języków, linki do mediów społecznościowych, mapę Polski z zaznaczoną lokalizacją siedziby, możliwość wysłania wiadomości do członka PIIB.

Źródło PIIB

KALENDARZ WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ W LOIIB W 2022 R.

Planowane terminy posiedzeń Okręgowej Rady LOIIB (wtorki, godz. 14.00–16.00)

29 marca 2022 r. 14 czerwca 2022 r.	27 września 2022 r. 16 grudnia 2022 r.
--	---

Planowane terminy posiedzeń Prezydium Okręgowej Rady LOIIB (wtorki, godz. 14.00 – 16.00)

8 lutego 2022 r. 8 marca 2022 r.	17 maja 2022 r. 6 września 2022 r.	25 października 2022 r. 29 listopada 2022 r.
-------------------------------------	---------------------------------------	---

XXI Okręgowy Zjazd Sprawozdawczo-Wyborczy LOIIB

22 kwietnia 2022 r.

XXI Krajowy Zjazd Sprawozdawczo-Wyborczy PIIB

24–25 czerwca 2022 r.

Piknik członków LOIIB

3 września 2022 r.

Uroczyste spotkanie członków LOIIB z okazji Dnia Budowlanych i XX-lecia Izby

19 października 2022 r.

Nasze korzenie, czyli historia Lubelskiej OIIB

W 2022 r. przypada 20-lecie działalności Lubelskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa. Jest to dla nas szczególny jubileusz. W tym wydaniu biuletynu zamieszczamy wspomnienia J. Kukielki – wiceprzewodniczącego, Andrzeja Pichli – skarbnika i Józefa Wiesława Pomykały – członka Prezydium Zespołu Organizacyjnego Lubelskiej OIIB oraz Zbigniewa Mitury, pierwszego przewodniczącego Okręgowej Rady LOIIB.

Idea powołania samorządu zawodowego inżynierów budownictwa wśród polskich inżynierów zrodziła się już w okresie międzywojennym. Niestety, brak sprzyjających warunków do realizacji tego pomysłu udaremnił podejmowane działania. Dopiero ustawa z 15 grudnia 2000 r. o samorządzie zawodowym architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. Nr 5 poz. 42 z 2001 r.) umożliwiła podjęcie stosownych prac.

Minister Rozwoju Regionalnego i Budownictwa wydał 29 maja 2001 r. Zarządzenie w sprawie powołania Komitetu Organizacyjnego Izby Inżynierów Budownictwa. Na jego czele stanął prof. Stanisław Kuś, a Komitet Krajowy rozpoczął działania zmierzające do powołania okręgowych izb, m.in. Lubelskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa. Mieczysław Król, członek Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa Oddział Lublin został desygnowany przez Zarządy Oddziałów do podjęcia działań organizacyjnych Okręgowego Komitetu Izby Inżynierów Budownictwa w Lublinie.

Następnie uchwałą nr 2 Komitetu Organizacyjnego Izby Inżynierów Budownictwa z 18 czerwca 2001 r. w sprawie ustaleń liczby, obszaru i siedzib Okręgowych Izb Inżynierów Budownictwa powołano Zespół Organizacyjny Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa pod nazwą „Lubelska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa” w Lublinie.

Stanisław Kuś, przewodniczący Krajowego Komitetu Organizacyjnego przemawia podczas I Zjazdu Lubelskiej OIIB

ZESPÓŁ ORGANIZACYJNY LUBELSKIEJ OKRĘGOWEJ IZBY INŻYNIERÓW BUDOWNICTWA

- » prof. dr hab. inż. **Mieczysław Król**
(PZITB Oddział Lublin) – **przewodniczący**
- » prof. dr hab. inż. **Jan Kukielka**
(SITK Oddział Lublin) – **wiceprzewodniczący**
- » dr inż. **Bolesław Horyński** (SEP Oddział Lublin) – **sekretarz**
- » dr inż. **Andrzej Pichla** (SITWM Oddział Lublin) – **skarbnik**
- » mgr inż. **Franciszek Kowal**
(PZITS Oddział Lublin) – **członek Prezydium**
- » techn. **Józef Wiesław Pomykała**
(ZMRP Oddział Lublin) – **członek Prezydium**
- » mgr inż. **Grażyna Legwant** (PZITB Oddział Lublin)
- » mgr inż. **Edward Wilczopolski** (SITK Oddział Lublin)
- » mgr inż. **Tadeusz Kasprzak** (SEP Oddział Lublin)
- » mgr inż. **Kazimierz Stelmaszczuk** (SITWM Oddział Lublin)
- » dr inż. **Lucjan Cholewa** (PZITS Oddział Lublin)
- » inż. **Andrzej Leniak** (ZMRP Oddział Lublin)

Skład Zespołu Organizacyjnego Lubelskiej OIIB został imiennie powołany 28 września 2001 r. Nominacje delegowanym do zespołu osobom wręczył Andrzej Słoniewski, delegat na Okręg Lubelski Krajowego Komitetu Organizacyjnego Izby Inżynierów Budownictwa. W skład zespołu weszło 12 osób desygnowanych przez lubelskie oddziały stowarzyszeń naukowo-technicznych: Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa, Polski Związek Inżynierów i Techników Sanitarnych, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych, Stowarzyszenie Elektryków Polskich, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Komunikacji oraz Związek Mostowców RP. Każde ze stowarzyszeń oddelegowało po dwie osoby, z których wybrano 6-osobowe prezydium (po jednej osobie ze stowarzyszenia). Powołani członkowie Zespołu Organizacyjnego przyjęli zasadę równości w prawach, obowiązkach i odpowiedzialności za realizację ustanowionych zadań.

I Zjazd Wyborczy Lubelskiej OIIB odbył się 6 maja 2002 r. i zakończył pierwszy etap organizacji izby. Podczas obrad powołano do życia lubelskie władze i organy oraz wybrano delegatów na I Krajowy Zjazd Izby Inżynierów Budownictwa. W dniach 27–28 września 2002 r. odbył się I Krajowy Zjazd Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa.

RED.

Tak było...

Do 25 stycznia 2002 r. deklaracje wstąpienia do Lubelskiej OIIB złożyło 3475 osób.

Na koniec grudnia 2002 r. lubelska izba liczyła 4140 osób.

dr inż. hab. JAN KUKIEŁKA
Wiceprzewodniczący Prezydium
Zespołu Organizacyjnego Lubelskiej OIIB

Dwudziestolecie to jeszcze nie historia, którą opiszą inżynierowie następnego pokolenia. Subiektywne relacje członków Zespołu Organizacyjnego, przygotowującego utworzenie Lubelskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa powinny przyczynić się do uzasadnienia potrzeby jej powstania, rozwoju i oczekiwanych efektów dla środowiska inżynierów budownictwa Lubelszczyzny oraz rozwoju regionalnej infrastruktury.

Uczestnikami zespołu byli przedstawiciele 6 specjalności, posiadający wieloletnie specjalistyczne doświadczenie zawodowe. Ja wraz z kolegą Edwardem Wilczopolskim byliśmy zobowiązani do reprezentowania specjalności drogowej. Obaj należymy do pokolenia pamiętającego Drugą Rzeczpospolitą, czas wojny i odbudowy kraju. Mieliśmy dużo szczęścia w wyborze miejsca i rodzaju satysfakcjonującej pracy zawodowej. Mieliśmy też świadomość, że była to praca użyteczna społecznie, wynagradzana stosownie do możliwości państwa, które ceniło inżynierów.

Motywacje osobiste i potrzeby rozwoju specjalności zawodowej były głównym powodem uczestnictwa w pracach wymienionego wcześniej zespołu prawdopodobnie, jak wszystkich jego członków. W małym pomieszczeniu, przyznany przez NOT w Lublinie na potrzeby Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji spotykaliśmy się często, dzieląc się swoimi doświadczeniami, podziałem zadań i planami dotyczącymi funkcjonowania przyszłej Lubelskiej OIIB. Różnice poglądów o oczekiwanej liczebności członków izby inżynierów miały wpływ na wybór miejsca jej funkcjonowania.

Jednym z moich zadań było rozpoznanie zasad funkcjonowania Izby Lekarskiej oraz sposobu nadawania uprawnień budowlanych w Wielkiej Brytanii na podstawie seminarium, które odbyło się na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej. Liczebność i sposób nadawania uprawnień budowlanych przez wojewodów na podstawie ustawy Prawo budowlane z 1994 r. nie była, bowiem satysfakcjonująca dla środowiska drogowego. Przed 2004 r. w Politechnice Lubelskiej na specjalności „Drogi, ulice i lotniska” liczba studentów nie przekraczała kilkunastu rocznie.

Moim celem cząstkowym uczestnictwa w zespole było oczekiwanie wpływu LOIIB na możliwości zwiększenia liczby absolwentów specjalności „Drogi i mosty”, która w latach 2005–2012 wzrosła odpowiednio od 27 w 2005 r. i następnie 28, 29, 39, 32 (2009 r.), 34, 28, 33 (2012 r.). Powstawały warunki zwiększające możliwości pracy zawodowej w zakresie przebudowy dróg oraz rozpoczynającej się budowy autostrad i dróg ekspresowych.

Celem Edwarda Wilczopolskiego było zapewnienie uprawnionych specjalistów w zakresie dróg lub mostów dla inwestorów drogowych na wszystkich poziomach administracji oraz projektantów i wykonawców wzrastającej liczby budowanych dróg i mostów. Udział Edwarda Wilczopolskiego w komisjach kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych LOIIB był szczególnie cenny, także przez zdających egzaminy. Doświadczenie zawodowe członków zespołu stanowiło rękojmię zaufania inżynierów zamierzających wstąpić do Lubelskiej OIIB. Miało, więc znaczący wpływ na jej członków w przyszłych zadaniach Izby Inżynierów i przy wyborze specjalności studiów.

Moja ocena działalności LOIIB w pierwszej dekadzie od jej utworzenia jest bardzo pozytywna. W drugiej dekadzie wzrastały utrudnienia, wynikające z przyczyn zewnętrznych. Zmniejszało się zainteresowanie trudnymi studiami technicznymi, wzrastała rola informatyki w procesie kształcenia – pozytywna, lecz zawierająca też zagrożenia. Występowały nadmierne zmiany programów kształcenia i oczekiwania efektów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów.

Wiedza absolwentów także kierunku budownictwo stawała się bardzo zróżnicowana. Zmniejszyło się również zainteresowanie szkoleniami w zakresie drogownictwa, także dzięki możliwości uzupełnienia wiedzy na konferencjach, m.in. Polskiego Kongresu Drogowego.

Obecna dekada związana z pandemią i trudnościami polityczno-gospodarczymi, które spowodowały ograniczenie kontaktów osobistych, a wiedzę o działalności Izby Inżynierów i o „nowych drogach” na szkoleniach w LOIIB można pogłębiać w czasopiśmie „Lubelski Inżynier Budownictwa”, gdzie udostępniane są informacje, np. o odbiorach prac budowlanych, przestrzeganiu prawa na budowach i innych tematach zawodowych. Składam serdeczne podziękowania dla Redaktor Naczelnej pani Urszuli Kieller-Zawiszy, Rady Programowej i wielu ambitnym autorom.

Polska zmieniła się bardzo, a udział inżynierów budownictwa w rozbudowie miast, nowych połączeń drogowych, kolejowych, lotniczych z innymi krajami byłby przedmiotem satysfakcji, której nie służą zagrożenia zewnętrzne, rozbieżności słów i czynów, degradacja środowiska i zmiany klimatyczne.

„Róbmy swoje” jak pisał i śpiewał Wojciech Młynarski. Oceny roli Izby Inżynierów w mijającym dwudziestolecu dokonają najmłodszy dzisiaj inżynierowie.

JÓZEF WIESŁAW POMYKAŁA **Członek Prezydium** **Zespołu Organizacyjnego Lubelskiej OIIB**

Z chwilą powstania Lubelskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa w Lublinie i po utworzeniu struktur organizacyjnych, powołany został zespół do przyjmowania wniosków od inżynierów chcących przystąpić do izby z terenu województwa lubelskiego. Przewodniczącym zespołu został prof. Mieczysław Król. Branżę drogową reprezentowali: prof. Jan Kukielka, inż. Andrzej Leniak i Wiesław Pomykała.

Zespół ten w czasie wyznaczonych dyżurów w dawnej (pierwszej) siedzibie przyjmował wnioski o akces członkostwa w izbie. Podczas składania wniosku, wnioskodawca przedstawiał dotychczasowe osiągnięcia w zakresie pracy tak na budowie, jak również w projektowaniu oraz dotychczas uzyskane uprawnienia. Po sprawdzeniu złożonych dokumentów, wnioski były kwalifikowane do dalszej weryfikacji przez organy izby. Wpis na listę członków poprzedzony był uchwałą okręgowej rady.

Już od początku działalności izby opracowano programy szkolenia w zakresie doskonalenia kwalifikacji zawodowych członków LOIIB. Szkolenia, finansowane przez izbę, prowadzono we współpracy ze stowarzyszeniami naukowo-technicznymi. W zakresie drogownictwa było to i jest Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Komunikacji RP.

W ramach szkoleń omawiane były najnowsze rozwiązania konstrukcyjne, technologiczne i materiałowe. Zwracano również uwagę na niedostatki, podając przykłady braków w zakresie projektowania i budowy, ze szczególnym zwróceniem uwagi na bezpieczeństwo robót i eksploatację obiektów.

Na pierwszych zebraniach członków Lubelskiej OIIB, poza omawianiem działalności izby, wygłaszane były krótkie referaty, które zawsze kończyły się merytoryczną dyskusją. Członkowie izby wygłaszali też prelekcje podczas specjalnych sesji organizowanych na Lubelskich Targach Budownictwa, jak również podczas Krajowych Konferencji Mostowych. Artykuły dotyczące mostownictwa zamieszczane były też w pierwszym biuletynie wydawanym przez PZITB Oddział Lublin dla Lubelskiej OIIB. Następnie, w ramach wydawanego czasopisma już Lubelskiej OIIB, „Lubelski Inżynier Budownictwa” również publikowano artykuły z zakresu mostownictwa i drogownictwa.

dr inż. ANDRZEJ PICHLA **Skarbnik Prezydium** **Zespołu Organizacyjnego Lubelskiej OIIB**

Na wstępie moich wspomnień i oceny 20 lat działalności Lubelskiej Izby Inżynierów Budownictwa przypominam, że na podstawie Ustawy z dnia 15.12.2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów powołano Komitet Organizacyjny Izby Inżynierów Budownictwa (KOIIB). Na podstawie Uchwały nr 10 KOIIB z 24.12.2001 r. zostałem zaproszony do pracy

w Zespole Organizacyjnym w woj. lubelskim. Okres organizacyjny trwał do I Krajowego Zjazdu PIIB, który odbył się w dniach 27–28.09.2002 r. w Warszawie.

Moim zdaniem w latach 2002–2022 r. nastąpił dynamiczny rozwój samorządu zawodowego inżynierów budownictwa w zakresie doskonalenia zawodowego członków PIIB i nadawania uprawnień budowlanych w 10 specjalnościach. Uważam, że ustawiczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych inżynierów budownictwa jest podstawą i gwarancją profesjonalnego wykonywania przez nich samodzielnych funkcji technicznych, przyczyniając się do wzrostu prestiżu i rangi zawodu inżyniera budownictwa jako zawodu zaufania publicznego.

Mam uznanie dla działalności Lubelskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa w zakresie ustanowienia priorytetu w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych swoich członków. W latach 2003–2019 r. Lubelska OIIB organizowała szkolenia w systemie stacjonarnym w formie bezpośrednich wykładów z udziałem słuchaczy. Wzięło w nich udział od 2803 do 3411 członków w ciągu roku. Natomiast lata 2020–2021 r. w działalności lubelskiej izby, były uwarunkowane pandemią COVID-19. W tych trudnych warunkach, realizowane były szkolenia w systemie on-line. Część z nich była też retransmitowana. W szkoleniach w systemie on-line i ich retransmisjach wzięło udział od 2336 (2020 r.) do 4888 (2021 r.) członków LOIIB. Uruchomiono elektroniczny system rejestracji powiadomień i odbioru szkoleń na stacjonarnych oraz mobilnych urządzeniach elektronicznych.

Uważam, że istotnym wsparciem dla doskonalenia zawodowego ze strony LOIIB jest dofinansowanie prenumeraty branżowych czasopism naukowo-technicznych i ukazywanie się biuletynu LOIIB „Lubelski Inżynier Budownictwa”. Ważną rolę pełni też miesięcznik „Inżynier Budownictwa”. Z roku na rok wzrasta też liczba członków korzystających z kursów e-learningowych oraz serwisów: biblioteki norm, PKN, Bistyp, POŚ i Serwisu Budowlanego.

W latach 2003–2021 r. przeprowadzono w LOIIB dwie sesje egzaminacyjne w roku (letnią i zimową), by umożliwić młodym inżynierom uzyskanie uprawnień budowlanych. Okręgowa Komisja Kwalifikacyjna LOIIB nadała w tym okresie 5747 uprawnień budowlanych.

mgr inż. ZBIGNIEW MITURA **Pierwszy Przewodniczący** **Okręgowej Rady Lubelskiej OIIB**

Realne nadzieje na poprawę stanu polskiej gospodarki po 1980 r. powstały w okresie przygotowawczym przed wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Po zapoznaniu się z procedurami obowiązującymi w Unii wydawało się, że należy tylko przestrzegać i nauczyć się stosowania opracowanych na Zachodzie technologii, co wcale nie okazało się jednak łatwe. Stanowiło to duże wyzwanie dla kadry inżynierskiej. Dyskusja o roli inżyniera „weszła” na szczęście do salonów Sejmu i rządu.

Wynikiem tego była propozycja utworzenia samorządu zawodowego branży budownictwa. W ustawie z 2000 r. przewidziano utworzenie trzech izb: inżynierów, architektów i urbanistów. W 2014 r. ustawodawca zlikwidował izbę urbanistów.

Przyjęcie ustawy o samorządzie inżynierskim rozpoczęło szeroką dyskusję wśród kadry. Przy wojewódzkich organizacjach NOT powstały komitety organizacyjne składające się z 6-ciu przedstawicieli organizacji/stowarzyszeń technicznych. W szybkim czasie ustalono zasady współpracy, co pozwoliło na przeprowadzenie pierwszych wyborów w okręgach. W kraju wybory odbyły się w II kw. 2002 r. W Lublinie I Zjazd organizacyjny Lubelskiej OIIB odbył się 6 maja 2002 r.

W 15 województwach z wyborami nie było problemów. Tylko w woj. lubuskim powstały dwie izby. Zostało to uszanowane początkowo przez Polską Izbę Inżynierów Budownictwa, ale było błędem, którego naprawianie w drugiej kadencji skutkowało wieloma sprawami sądowymi.

Wybrani przedstawiciele samorządu musieli stworzyć statut, procedury postępowania i zasady działalności administracyjno-ekonomicznej. Nasze – lubelskie propozycje tworzenia budżetu, z niewielkimi poprawkami, zostały przyjęte i obowiązują do dzisiaj.

W zjeździe lubelskim najwięcej delegatów mieli przedstawiciele branży ogólnobudowlanej. Nie wystarczyło to jednak do zdominowania zjazdu. Wielu młodszych kolegów miało dużo zastrzeżeń do pracy Komisji egzaminacyjnej ds. uprawnień przy Urzędzie Wojewódzkim. Nie uwzględniano również specjalizacji inżynierskiej (zgodnie z obowiązującymi przepisami). Miało to wpływ na wynik głosowań.

Jak niektórzy pamiętają, I Zjazd trwał do 3-ciej w nocy. Głosowania odbywały się na przygotowanych na bieżąco kartach i liczenie odbywało się tradycyjnie. Wybory pierwszego przewodniczącego rady izby wymagały aż trzech głosowań.

W zjeździe brali udział przedstawiciele wszystkich powiatów, którzy bardzo chcieli mieć swoich kolegów w organach izby. Ze względu na oczywiste ograniczenia liczebności, wielu kolegów poczuło się zawiedzionych i głosowało poprzez skreślenie wszystkich kandydatów, co przedłużało czas trwania zjazdu.

Ciekawostką jest, że ukonstytuowanie się władz organów nastąpiło jeszcze w noc wyborczą. Wybrany został sekretarz, skarbnik, wiceprzewodniczący Rady i członkowie Prezydium, przy czym zachowano parytet obejmujący uczestnictwo 6 branż w izbie.

Formalnie działalność wszystkich okręgowych izb i Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa rozpoczęła się od 1.01.2003 r. Pierwszą siedzibą naszej izby był Dom Technika NOT przy ul. Grottgera 3.

Niektórzy stawiali pytania: Po co nam to było?

A więc spróbujmy ocenić:

1. Skoro w większości krajów Europy działają samorządy inżynierskie – to u nas także.
2. Nadajemy uprawnienia budowlane dla kadry inżynierskiej, która realizuje infrastrukturę gospodarczą. To przywilej i duża odpowiedzialność.
3. Wiemy, że kadra inżynierska w Unii Europejskiej musi być ubezpieczona od OC na kwotę, co najmniej 50 000 euro. Dzięki istnieniu izby udało się wynegocjować kwotę ok. 10 razy mniejszą, niż żądały towarzystwa ubezpieczeniowe od członków indywidualnych.
4. Mamy rozwinięty system szkoleń, obecnie głównie on-line. Szkoda, że tak mało osób z niego korzysta.
5. Zapewniamy aktualną prasę techniczną, udział w spotkaniach integracyjnych, wyjazdach techniczno-turystycznych w kraju i za granicą.
6. Przedstawiamy stanowisko kadry inżynierskiej przy tworzeniu ustaw i rozporządzeń.

To zapewne nie wszystko.

Moim zdaniem jest to wartość dodana dla każdego z nas. Oby, tylko byli chętni do pracy, w tych niekiedy, niechcianych organach samorządu.

SAMODZIELNE FUNKCJE TECHNICZNE W BUDOWNICTWIE

Podstawowym aktem prawnym w budownictwie jest obecnie ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (w skrócie Pb), która weszła w życie 1 stycznia 1995 r. z wieloma zmianami obowiązującą do dzisiaj.

Ustawa ta zawiera między innymi regulacje dotyczące samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, czyli działalność związaną z koniecznością fachowej oceny zjawisk technicznych lub samodzielnego rozwiązania zagadnień architektonicznych i technicznych oraz techniczno-organizacyjnych, a w szczególności obejmującą zgodnie z art. 12 ust. 1 obecnie obowiązującej wersji Pb (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351):

- 1) projektowanie, sprawdzanie projektów architektoniczno-budowlanych i technicznych oraz sprawowanie nadzoru autorskiego,
- 2) kierowanie budową lub innymi robotami budowlanymi,
- 3) kierowanie wytwarzaniem konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz nadzór i kontrolę techniczną wytwarzania tych elementów,
- 4) wykonywanie nadzoru inwestorskiego,
- 5) sprawowanie kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych.

siadające odpowiednie przygotowanie techniczne i doświadczenie zawodowe potwierdzone w drodze egzaminu. Posiadanie uprawnień stanowiło gwarancję, iż ich posiadacz wykazał się odpowiednią wiedzą i doświadczeniem zawodowym niezbędnym do wykonywania tych funkcji. Ustawodawca posługiwał się pojęciem „skomplikowanych konstrukcji”, które charakteryzował ograniczony zakres uprawnień budowlanych. Prawo nie regulowało zagadnień nadzoru autorskiego i inwestorskiego. Obowiązywało ono przez ponad 33 lata (stosowane było także po II wojnie światowej) i ze względu na zmianę warunków i potrzeb społecznych w dziedzinie budownictwa aktualną stała się sprawa wydania nowych przepisów.

**Wszystkie kolejne nowelizacje ustawy Prawo budowlane gwarantowały każdorazowo zachowanie praw nabytych, stano-
wiąc, że dotychczasowe uprawnienia pozostawały w mocy.**

Ostatecznie nowe Prawo budowlane (w skrócie Pb) zostało uchwalone dnia 31 stycznia 1961 r. (Dz. U. Nr 7, poz. 46), które weszło w życie 6 miesięcy od dnia jego ogłoszenia, tj. 14 sierpnia 1961 r. Ustawa normowała zagadnienia inwestorskie, projektowania, nadzoru autorskiego, wykonawstwa, utrzymania obiektu budowlanego oraz państwowego nadzoru budowlanego. Wprowadziła podział budownictwa na budownictwo „powszechne” i „specjalne” oraz przewidywała odmienny porządek prawny dla każdego z tych działów m. in. odmiennie przepisy i inne organy orzekające i nadzorujące. Nie zawiera definicji „samodzielna funkcja techniczna w budownictwie”. Używa innych pojęć. Zgodnie z art. 17 Pb osoby wykonujące funkcję techniczną projektanta, kierownika budowy, kierownika robót, majstra budowlanego oraz inspektora nadzoru inwestorskiego powinny posiadać odpowiednie kwalifikacje fachowe w zakresie

RYS HISTORYCZNY

Pierwszym polskim aktem prawnym regulującym funkcje techniczne w budownictwie było rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem (pisownia oryginalna) i zabudowaniu osiedli (Dz. U. Nr 23, poz. 202 ze zm.) (tekst jedn. Dz. U. z 1939 r. Nr 34, poz. 216 z późn. zm.). Nie używa pojęcia samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, mówi tylko o **uprawnieniach** do kierowania robotami budowlanymi i do sporządzania projektów, które mogły uzyskać wyłącznie osoby po-

wykształcenia technicznego i praktyki, stwierdzone przez właściwe organy w formie decyzji zwanej „**uprawnieniami budowlanymi**”. Do uzyskania uprawnień budowlanych ustawa wymagała posiadania wyższego lub średniego wykształcenia technicznego oraz zdanie egzaminu. Przepisy szczegółowe oraz tryb postępowania w sprawie nadawania uprawnień budowlanych w zakresie budownictwa powszechnego wydał Przewodniczący Komitetu Budownictwa, Urbanistyki i Architektury, a w zakresie budownictwa specjalnego właściwi ministrowie w porozumieniu z Przewodniczącym KBUA. Zasadą nadawania uprawnień było, że osoby z wyższym wykształceniem technicznym odpowiednim dla danej specjalności mogły uzyskać uprawnienia budowlane bez ograniczeń, natomiast osoby ze średnim wykształceniem technicznym lub wyższym, ale pokrewnym dla danej specjalności oraz posiadający dyplom mistrzowski, mogły uzyskać uprawnienia w ograniczonym zakresie.

W rozporządzeniu Przewodniczącego KBUA z dnia 10 września 1962 r. w sprawie kwalifikacji fachowych osób wykonujących funkcje techniczne w budownictwie powszechnym (Dz. U. nr 53, poz. 266) użyto określenia: „z wyłączeniem”, „z wyjątkiem”, „obiekty budowlane o prostej architekturze”, „obiekty budowlane o skomplikowanej konstrukcji”, skomplikowane instalacje i urządzenia sanitarne” oraz „skomplikowane instalacje i urządzenia elektryczne”. Ustawodawca w § 1 ust. 3 do 6 zdefiniował, co należy przez powyższe pojęcia rozumieć. Uprawnienia po zdaniu egzaminu, z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Budownictwa nadawał wojewódzki organ państwowego nadzoru budowlanego.

W budownictwie specjalnym nadawanie uprawnień w zakresie gospodarki wodnej, żeglugi, rolnictwa i gospodarki komunalnej należało do kompetencji wydziałów gospodarki wodnej prezydentów wojewódzkich rad narodowych. W budownictwie specjalnym w zakresie komunikacji nadawanie uprawnień budowlanych należało do kompetencji Ministra Komunikacji oraz działających z jego upoważnienia, w zakresie:

- » budownictwa kolejowego – do dyrekcji okręgowych kolei państwowych,
- » budownictwa drogowego – do wojewódzkich zarządów dróg publicznych,
- » lotniczych urządzeń naziemnych – do Centralnego Zarządu Lotnictwa Cywilnego.

Po ponad 13 latach stosowania ustawy Pb z 1961 r. dokonano jego reformy, efektem której było uchwalenie w dniu 24 października 1974 r. nowej ustawy – Pb, która weszła w życie 1 marca 1975 r. **Pierwszy raz pojawiło się pojęcie „samodzielne funkcje techniczne w budownictwie”. Definicja ta z niewielkimi zmianami obowiązuje do chwili obecnej.**

W art. 18 Pb określono, że za powyższe pojęcie uważa się wykonywanie działalności zawodowej w budownictwie, związanej z koniecznością fachowej oceny zjawisk technicznych w tej działalności lub samodzielnego rozwiązywania zagadnień urbanistycznych, architektonicznych i innych technicznych oraz techniczno-organizacyjnych, a w szczególności działalności obejmującej:

- » projektowanie w budownictwie,
- » sprawdzanie prawidłowości rozwiązań projektowych w budownictwie,
- » kierownictwo, nadzór i kontrolę techniczną robót budowlanych,
- » kierownictwo i kontrolę techniczną wytwarzania konstrukcyjnych elementów budowlanych,
- » kontrolę techniczną utrzymania obiektów budowlanych.
- » rzeczoznawstwo budowlane.

W ustawie zlikwidowano nadzór inwestorski i stanowisko inspektora nadzoru inwestorskiego. Wykonywanie nadzoru inwestor-

skiego jako samodzielną funkcję techniczną w budownictwie przywrócono po 7 latach ustawą z dnia 6 maja 1981 r. o zmianie ustawy Pb (Dz. U. Nr 12, poz. 57).

Budownictwo podzielono na:

- » budownictwo jednostek gospodarki uspołecznionej oraz innych jednostek organizacyjnych,
- » budownictwo osób fizycznych.

W ślad za ustawą uchwalono rozporządzenie Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 20 lutego 1975 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. Nr 8, poz. 46). **Uprawnienia budowlane nazwano „stwierdzeniem posiadania kwalifikacji do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie”.** Funkcje te mogły wykonywać wyłącznie osoby posiadające odpowiednie wykształcenie techniczne i praktykę zawodową, dostosowane do rodzaju, stopnia skomplikowania działalności i innych wymagań związanych z wykonywaną funkcją. Zniesiony został obowiązek zdania egzaminu na uprawnienia budowlane. Decyzję wydawano na podstawie dokumentów o posiadanym wykształceniu i odbytym stażu pracy.

W wyniku reform politycznych i gospodarczych zniknęły bariery prawne, dotyczące możliwości inwestowania przez osoby fizyczne, co umożliwiło wszystkim podmiotom na równych prawach podejmowania działań inwestycyjnych w budownictwie. Modernizacja została wprowadzona przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 18 lipca 1991 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz.U. Nr 69, poz. 299) obowiązującymi od 23 sierpnia 1991 r. **Zrezygnowano z pojęcia „w budownictwie osób fizycznych” lub zastąpiono je pojęciem „budownictwo jednorodzinne, zagrodowe oraz inne budynki o kubaturze do 1000 m³”.** Na mocy § 2 rozporządzenia zmieniającego oraz linii orzeczniczej Naczelnego Sądu Administracyjnego przy wyjaśnianiu treści uprawnień wydanych do dnia 23 sierpnia 1991 r. na podstawie rozporządzenia MG TiOŚ z dnia 20 lutego 1975 r. stosuje się przepisy zmieniające. Ustawa Pb z dnia 24 października 1974 r. obowiązywała 20 lat i została uchylona w konsekwencji wejścia w życie ustawy Pb z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. Nr 89, poz. 414).

WAŻNA USTAWA

Obecnie podstawowym aktem prawnym w budownictwie jest ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (w skrócie Pb), która weszła w życie 1 stycznia 1995 r. Z wieloma zmianami obowiązująca do dzisiaj. Jest to najważniejsza ustawa z zakresu projektowania, budowy, rozbiórki, nadzoru, utrzymania obiektów budowlanych oraz zasad działania organów administracji publicznej w tym zakresie. Zawiera między innymi regulacje dotyczące samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, czyli działalność związaną z koniecznością fachowej oceny zjawisk technicznych lub samodzielnego rozwiązania zagadnień architektonicznych i technicznych oraz techniczno-organizacyjnych, a w szczególności obejmującą zgodnie z art. 12 ust. 1 pierwotnej wersji Pb (Dz. U. Nr 89, poz. 414):

- 1) projektowanie, sprawdzanie projektów architektoniczno-budowlanych i technicznych oraz sprawowanie nadzoru autorskiego,
- 2) kierowanie budową lub innymi robotami budowlanymi,
- 3) kierowanie wytwarzaniem konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz nadzór i kontrolę techniczną wytwarzania tych elementów,
- 4) wykonywanie nadzoru inwestorskiego,

ciąg dalszy na str. 14

ciąg dalszy ze str. 13

- 5) sprawowanie kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych,
- 6) wykonywanie państwowego nadzoru budowlanego,
- 7) rzeczoznawstwo budowlane.

Funkcje te mogły wykonywać wyłącznie osoby posiadające odpowiednie wykształcenie techniczne i praktykę zawodową, dostosowane do rodzaju, stopnia skomplikowania działalności i innych wymagań związanych z wykonywaną funkcją, stwierdzone decyzją, zwaną „uprawnieniami budowlanymi”. Osoby wykonujące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie są odpowiedzialne za wykonywanie tych funkcji zgodnie z przepisami i zasadami wiedzy technicznej oraz za należytą staranność w wykonywaniu pracy, jej właściwą organizację, bezpieczeństwo i jakość. Uprawnienia były nadawane na podstawie art. 14 ust. 1 pkt 1 do 5 Pb oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa z dnia 30 grudnia 1994 r. w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie (Dz. U. z 1995 r. Nr 8, poz. 38), które weszło w życie 15 lutego 1995 r. Nadawał je organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego do dnia 27 grudnia 2002 r., tj. do zmiany ustawy Pb wynikającej z art. 59 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa i urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 19 lipca 2002 r. (Dz. U. Nr 134, poz. 1130) zmieniającego rozporządzenie w sprawie samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie.

Ustawa o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów obowiązująca (w odniesieniu do Izby Inżynierów Budownictwa) od dnia 27 grudnia 2002 r. w art. 59 pkt 2 wprowadziła zmiany w przepisach ustawy Pb odnośnie ogólnych wymagań nadawania uprawnień budowlanych oraz właściwości organów uprawnionych do wydawania decyzji w powyższym zakresie. Od tej daty uprawnienia budowlane nadawały organy samorządu zawodowego – Okręgowe Komisje Kwalifikacyjne.

Przepisy ustawy o związkach zawodowych uzależniły prawo do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie od członkostwa we właściwej izbie. Potwierdził to przepis art. 12 ust. 7 ustawy Pb, zgodnie z którym podstawę ich wykonywania stanowi wpis na listę członków właściwej izby samorządu zawodowego oraz wpis do centralnego rejestru, o którym mowa w art. 88 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy Pb, potwierdzonym zaświadczeniem wydanym przez tę izbę, z określonym w nim terminem ważności.

Ustawą z dnia 12.05.2003 r. Dz. U. Nr 207, poz. 2016 uchylono pkt 6 art. 12 ust. 1 Pb dotyczący wykonywania państwowego nadzoru budowlanego jako samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie.

USTAWA „DEREGULACYJNA” I JEJ ZMIANY

Ustawa z dnia 9 maja 2014 r. o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych (Dz. U. poz. 768) potocznie zwana ustawą „deregulacyjną” wprowadziła nowelizację ustawy Pb. Weszła w życie z dniem 10 sierpnia 2014 r. Od tej daty za samodzielną funkcję techniczną w budownictwie nie jest już uznawane rzeczoznawstwo budowlane. Regulacja dotycząca zasad nadawania tytułu rzeczoznawcy budowlanego z art. 15 Pb przeniesiona została do art. 8b i 8c ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów oraz inżynierów budownictwa. Ponadto ustawa „deregulacyjna” dokonała też zmiany w zakresie zasad członkostwa w izbach. Modernizacja polega na tym, że do izby architektów powinni należeć wszyscy (bez względu na wykształcenie i zakres

uprawnień) posiadający uprawnienia w specjalności architektonicznej uzyskane po 1 stycznia 1995 r. chcący korzystać z tych uprawnień. Zmiana powyższa nie dotyczy osób posiadających takie same uprawnienia w ograniczonym zakresie, ale uzyskane przed 1 stycznia 1995 r. Do korzystania z tych uprawnień na dotychczasowych zasadach wymagane jest wyłącznie członkostwo w izbie inżynierów budownictwa.

OBOWIĄZKI I PRAWA

Osoby sprawujące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie jako osoby zaufania publicznego poza obowiązkami posiadają także prawa.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 1Pb samodzielną funkcją techniczną w budownictwie jest projektowanie, sprawdzanie projektów architektoniczno-budowlanych i technicznych oraz sprawowanie nadzoru autorskiego. Projektant jest pełnoprawnym uczestnikiem procesu budowlanego.

Do podstawowych obowiązków projektanta zgodnie z art. 20 ustawy Pb należy:

- » opracowanie projektu budowlanego w sposób zgodny z wymaganiami ustawy, ustaleniami określonymi w decyzjach administracyjnych dotyczących zamierzenia budowlanego, obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej,
- » zapewnienie, w razie potrzeby, udziału w opracowaniu projektu budowlanego osób posiadających uprawnienia budowlane do projektowania w odpowiedniej specjalności, wzajemne skoordynowanie techniczne wykonanych przez te osoby, opracowań projektowych, zapewniające uwzględnienie zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w procesie budowy, z uwzględnieniem specyfiki projektu budowlanego, oraz zapewnienie zgodności projektu technicznego z projektem zagospodarowania działki lub terenu oraz projektem architektoniczno-budowlanym,
- » sporządzenie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ze względu na specyfikę projektowanego obiektu budowlanego, uwzględnianej w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
- » określenie obszaru oddziaływania obiektu,
- » uzyskanie wymaganych opinii, uzgodnień i sprawdzeń rozwiązań projektowych w zakresie wynikającym z przepisów,
- » wyjaśnienie wątpliwości dotyczących projektu i zawartych w nim rozwiązań,
- » sporządzanie lub uzgadnianie indywidualnej dokumentacji technicznej, o której mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 215 i 471),
- » zapewnić sprawdzenie projektu architektoniczno-budowlanego oraz technicznego pod względem zgodności z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w odpowiedniej specjalności (art. 20 ust. 2 Pb),

Obowiązek nie dotyczy:

- 1) zakresu objętego sprawdzaniem i opiniowaniem na podstawie przepisów szczególnych,
- 2) projektów obiektów budowlanych o prostej konstrukcji, jak: budynki mieszkalne jednorodzinne, niewielkie obiekty gospodarcze, inwentarskie i składowe.

Projektant, a także sprawdzający, do projektu budowlanego dołącza oświadczenie o sporządzeniu projektu budowlanego, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej.

Projektant zgodnie z art. 36a ust. 6 Pb dokonuje kwalifikacji zamierzonego odstąpienia od zatwierdzonego projektu lub innych warunków decyzji o pozwoleniu na budowę, a w przypadku uznania, że jest ono nieistotne, jest obowiązany zamieścić w projekcie odpowiednie informacje (rysunek i opis) dotyczący tego odstąpienia.

- 3) sprawowanie nadzoru autorskiego na żądanie inwestora lub organu administracji architektoniczno-budowlanej w zakresie:
  - a) stwierdzania w toku wykonywania robót budowlanych zgodności realizacji z projektem,
  - b) uzgadniania możliwości wprowadzenia rozwiązań zamiennych w stosunku do przewidzianych w projekcie, zgłoszonych przez kierownika budowy lub inspektora nadzoru inwestorskiego.

NADZÓR AUTORSKI

Ustanowienie i sprawowanie nadzoru autorskiego jest obowiązkiem o charakterze publicznoprawnym, wynikającym bezpośrednio z przepisów Pb. Uzasadnieniem jego wprowadzenia jest interes publiczny (ochrona bezpieczeństwa powszechnego, życia i mienia ludzi, uzasadnionych interesów osób trzecich). Jest fakultatywne (na podstawie art. 18 ust. 3 Pb) lub obligatoryjne, jeżeli wynika to z decyzji o pozwoleniu na budowę, w przypadkach uzasadnionych wysokim stopniem skomplikowania obiektu lub robót budowlanych bądź przewidywanym wpływem na środowisko (art. 19 ust. 1 Pb).

Obowiązek spoczywa na autorze projektu (lub jego części). Prawo nie dopuszcza w ogóle możliwości zaprzestania pełnienia nałożonych obowiązków, w tym pełnienia nadzoru autorskiego. Jednak inwestor uprawniony jest do powierzenia nadzoru innemu projektantowi, co pośrednio wynika z art. 44 ust. 1 pkt 3 Pb, dołączając do dokumentacji budowy jego oświadczenie o przejęciu obowiązków.

Jednak interpretacja tego zapisu budzi wątpliwości w praktyce, co skutkuje powierzeniem tej funkcji projektantom niebędącym autorami projektu. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądów administracyjnych nadzór autorski ma sprawować autor projektu. Dopuszcza się tu tylko wyjątek w przypadku śmierci autora projektu.

Uchylenie się od podjęcia nadzoru autorskiego, jak i niespełnianie obowiązku wyjaśniania wątpliwości, może stanowić naruszenie obowiązku zawodowego projektanta i być poddane sankcjom administracyjnym na podstawie art. 95 pkt 5 Pb.

Projektant, w trakcie realizacji budowy ma prawo:

- » wstępu na teren budowy i dokonywania zapisów w dzienniku budowy dotyczących jej realizacji,
- » żądania wpisem do dziennika budowy wstrzymania robót budowlanych w razie:
  - a) stwierdzenia możliwości powstania zagrożenia,
  - b) wykonywania ich niezgodnie z projektem.

W przypadku robót budowlanych, dla których nie prowadzi się dziennika budowy, uprawnienie projektanta do żądania wstrzymania robót budowlanych, o których mowa w ust. 2, jest realizowane przez zawiadomienie właściwego organu nadzoru budowlanego, o wystąpieniu przesłanek określonych lit. a lub b.

KIEROWNIK BUDOWY – PEŁNOPRAWNY UCZESTNIK PROCESU BUDOWLANEGO

Samodzielną funkcją techniczną w budownictwie zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 2 ustawy Pb jest **kierowanie budową lub innymi robotami budowlanymi**. Kierownik budowy lub kierownik robót jest pełnoprawnym uczestnikiem procesu budowlanego.

Inwestor zobowiązany jest do powołania kierownika budowy przy realizacji wszystkich robót budowlanych, na które organ administracji architektoniczno-budowlanej wydał pozwolenie na budowę (art. 42 ust. 1 pkt 2 lit. a Pb). Ponadto wymóg ustanowienia kierownika budowy dotyczy także niektórych robót budowlanych podlegających procedurze zgłoszenia (art. 42 ust. 1 pkt 2 lit. b, c i ca Pb).

Kierownik budowy obejmuje budowę:

- » wolno stojących budynków mieszkalnych jednorodzinnych, których obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane,
- » sieci: elektroenergetycznych obejmujących napięcie znamionowe nie wyższe niż 1 kV, wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych o ciśnieniu roboczym nie wyższym niż 0,5 MPa,
- » wolno stojących parterowych budynków stacji transformatorowych i kontenerowych stacji transformatorowych o powierzchni zabudowy do 35 m²,
- » obiektów budowlanych, innych niż wymienione w art. 29 ust. 1 pkt 2, 3 i 5–30 oraz w ust 2 Pb, oraz innych niż budynki mieszkalne, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, usytuowanych na terenach zamkniętych, ustalonych decyzją Ministra Obrony Narodowej lub Ministra właściwego do spraw wewnętrznych,
- » instalacji zbiornikowych na gaz płynny z pojedynczym zbiornikiem o pojemności do 7 m³, przeznaczonych do zasilania instalacji gazowych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych,
- » podbudowy słupowej dla telekomunikacyjnych linii kablowych,
- » stacji regazyfikacji LNG o pojemności zbiornika magazynowania gazu do 10 m³,
- » instalacji wewnątrz i na zewnątrz użytkowanego budynku instalacji gazowych,
- » instalacji mikroinstalacji biogazu rolniczego, o której mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Również ustanowienie kierownika budowy jest wymagane w przypadku:

- » przebudowy przegród zewnętrznych oraz elementów konstrukcyjnych budynków mieszkalnych jednorodzinnych, o ile nie prowadzi ona do zwiększenia obszaru oddziaływania obiektu poza działkę, na której budynek jest usytuowany,
- » rozbiórki objętej decyzją o pozwoleniu na rozbiórkę.

Dodatkowo zatrudnienie kierownika budowy jest konieczne, w przypadku robót budowlanych objętych decyzją o legalizacji budowy, o której mowa w art. 49 ust. 4 oraz robót budowlanych objętych decyzją o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych, o której mowa w art. 51 ust. 4.

Jest to funkcja szczególnie ważna w procesie inwestycyjnym. **Kierownik budowy jest ogniwem spajającym roboty budowlane, który bezpiecznie i sprawnie zarządza zasobami ludzkimi, materiałami i sprzętem na budowie. Kierownikowi budowy podlegają osoby odpowiedzialne za: realizację robót na budowie, zapewnienie odpowiedniej jakości, zapobieganie różnym rodzajom ryzyka czy pomiary geodezyjne.**

Są to kierownicy poszczególnych robót budowlanych, majstrowie czy brygadziści, geodeci.

ciąg dalszy na str. 16

ciąg dalszy ze str. 15

OBOWIĄZKI KIEROWNIKA BUDOWY

Podstawowe obowiązki kierownika budowy lub kierownika robót zostały określone w Pb oraz jako kierującemu pracownikami – w kodeksie pracy.

Przed rozpoczęciem budowy kierownik jest obowiązany:

- » zgodnie z art. 21 a pkt 1 Pb w oparciu o sporządzoną przez projektanta informację dotyczącą bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, sporządzić lub zapewnić sporządzenie, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, uwzględniając specyfikę obiektu budowlanego i warunki prowadzenia robót budowlanych, w tym planowane jednoczesne prowadzenie robót budowlanych i produkcji przemysłowej,
- » potwierdzić wpisem do dziennika budowy otrzymanie od inwestora zatwierdzonego projektu budowlanego oraz, o ile jest wymagany – projektu technicznego,
- » zapewnić wyznaczenia w terenie, a po wybudowaniu – geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej,
- » umieścić na terenie budowy, w widocznym miejscu:
  - a) tablicę informacyjną oraz
  - b) ogłoszenie zawierające dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia – w przypadku budowy, na której przewiduje się prowadzenie robót trwających dłużej niż 30 dni roboczych i jednoczesne zatrudnienie, co najmniej 20 pracowników lub przewidywany zakres robót budowlanych przekracza 500 osobodni.

Powyższe nie dotyczy obiektów liniowych.

- » odpowiednio zabezpieczyć teren budowy lub rozbiórki.

Kierownik budowy jest odpowiedzialny za prowadzenie dziennika budowy (rozbiórki, montażu) (art. 45 ust. 3 Pb).

Kierownik budowy (rozbiórki) jest obowiązany przez okres wykonywania robót budowlanych przechowywać dokumenty stanowiące podstawę ich wykonania, a także oświadczenie dotyczące wyrobów budowlanych jednostkowo zastosowanych w obiekcie budowlanym, o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych, oraz udostępniać te dokumenty przedstawicielom uprawnionych organów (art. 46 Pb).

Do podstawowych obowiązków kierownika budowy zgodnie z art. 22 Pb należy:

- 1) protokolarne przejęcie od inwestora i odpowiednie zabezpieczenie terenu budowy wraz ze znajdującymi się na nim obiektami budowlanymi, urządzeniami technicznymi i stałymi punktami osnowy geodezyjnej oraz podlegającymi ochronie elementami środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- 2) prowadzenie dokumentacji budowy,
- 3) zorganizowanie budowy i kierowanie budową obiektu budowlanego w sposób zgodny z projektem lub pozwoleniem na budowę, przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, oraz przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 3a) koordynowanie realizacji zadań zapobiegających zagrożeniom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
  - a) przy opracowywaniu technicznych lub organizacyjnych założeń planowanych robót budowlanych lub ich poszczególnych etapów, które mają być prowadzone jednocześnie lub kolejno,
  - b) przy planowaniu czasu wymaganego do zakończenia robót budowlanych lub ich poszczególnych etapów,

- 3b) koordynowanie działań zapewniających przestrzeganie podczas wykonywania robót budowlanych zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zawartych w przepisach w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
- 3c) wprowadzanie niezbędnych zmian w informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, oraz w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, wynikających z postępu wykonywanych robót budowlanych,
- 3d) podejmowanie niezbędnych działań uniemożliwiających wstęp na budowę osobom nieupoważnionym,
- 3e) zapewnienie przy wykonywaniu robót budowlanych stosowania wyrobów, zgodnie z art. 10 Pb,
- 4) wstrzymanie robót budowlanych w przypadku stwierdzenia możliwości powstania zagrożenia oraz bezzwłoczne zawiadomienie o tym właściwego organu,
- 5) zawiadomienie inwestora o wpisie do dziennika budowy dotyczącym wstrzymania robót budowlanych z powodu wykonywania ich niezgodnie z projektem,
- 6) realizacja zaleceń wpisanych do dziennika budowy,
- 7) zgłaszanie inwestorowi do sprawdzenia lub odbioru wykonanych robót ulegających zakryciu bądź zanikających oraz zapewnienie dokonania wymaganych przepisami lub ustalonych w umowie prób i sprawdzeń instalacji, urządzeń technicznych i przewodów kominowych przed zgłoszeniem obiektu do odbioru,
- 8) przygotowanie dokumentacji powykonawczej obiektu budowlanego,
- 9) zgłoszenie obiektu budowlanego do odbioru odpowiednim wpisem do dziennika budowy oraz uczestniczenie w czynnościach odbioru i zapewnienie usunięcia stwierdzonych wad, a także przekazanie inwestorowi oświadczenia, o którym mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 Pb:
  - a) o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym lub warunkami pozwolenia na budowę oraz przepisami i informację o dokonaniu pomiarów powierzchni użytkowej budynku i poszczególnych lokali mieszkalnych,
  - b) o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy, a także – w razie korzystania – drogi, ulicy, sąsiedniej nieruchomości, budynku lub lokalu.

Ponadto, ma obowiązek zapewnienia czynności geodezyjnych wykonywanych w trakcie budowy, w szczególności wykonywania pomiarów kontrolnych oraz pomiarów pomieszczeń i odkształceń obiektu budowlanego (art. 27a Pb).

Kierownik budowy zgodnie z art. 23 Pb ma prawo:

- 1) występowania do inwestora o zmiany w rozwiązaniach projektowych, jeżeli są one uzasadnione koniecznością zwiększenia bezpieczeństwa realizacji robót budowlanych lub usprawnienia procesu budowy,
- 2) ustosunkowania się w dzienniku budowy do zaleceń w nim zawartych, oraz rezygnacji z pełnienia tej funkcji.

Może tego dokonać wpisem do dziennika budowy wraz z opisem określającym stan zaawansowania robót oraz zabezpieczenia przekazywanej budowy. Z powyższym wpisem powinien być zapoznany inwestor i potwierdzić podpisem oraz datą zapoznania się z jego treścią. W przypadku, gdy inwestor nie chce złożyć swojego podpisu wraz z datą pod wpisem o zrzeczeniu się funkcji, kierownik budowy, powinien przesłać inwestorowi listem poleco-

nym oświadczenie o tym fakcie, oraz powiadomić właściwy organ nadzoru budowlanego.

Jak wynika z powyższego jedną z nadrzędnych i najistotniejszych powinności przy sprawowaniu niezwykle odpowiedzialnej funkcji kierownika budowy jest stosowanie zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, aby zapobiec zagrożeniom zdrowia i życia ludzkiego. Bardzo istotne jest, aby w całym procesie budowlanym oraz przez cały okres sprawowania funkcji kierownika na budowie odpowiedzialnie planować poszczególne działania, by nie narazić nikogo na możliwość utraty zdrowia lub życia. Kierownik budowy w żadnym wypadku nie może uchylać się od obowiązków przewidzianych w ustawie Pb. Przez cały okres, w jakim pełni on swoją funkcję w procesie inwestycyjnym, ponosi odpowiedzialność za przejęty teren budowy i wszystkie zdarzenia, które mają tam miejsce. Niestety, w wielu przypadkach obowiązki kierownika budowy są świadomie ignorowane.

Dodatkowo należy podkreślić, że osoby pełniące obowiązki kierownika budowy z naruszeniem powyższych zasad podlegają przepisom karnym oraz o odpowiedzialności zawodowej wynikającym z ustawy Pb.

INSPEKTOR NADZORU INWESTORSKIEGO

Samodzielną funkcją techniczną w budownictwie zgodnie z art. 12 ust. 1 pkt 4 Pb jest **wykonywanie nadzoru inwestorskiego**. Inspektor nadzoru inwestorskiego jest pełnoprawnym uczestnikiem procesu budowlanego. Jego ustanowienie jest:

- » fakultatywne – na podstawie art. 18 ust. 2 Pb,
- » obligatoryjne:
  - jeżeli wynika to z decyzji o pozwoleniu na budowę, w przypadkach uzasadnionych wysokim stopniem skomplikowania obiektu lub robót budowlanych bądź przewidywanym wpływem na środowisko (art. 19 ust. 1 Pb),
  - w przypadku robót objętych decyzją o legalizacji budowy,
  - robót budowlanych objętych decyzją, o której mowa w art. 51 ust 4 Pb.

Rodzaje obiektów budowlanych, przy realizacji których wymagane jest ustanowienie inspektora nadzoru inwestorskiego określają przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 19 listopada 2001 r. (Dz. U. Nr 138, poz. 1554).

Zgodnie z § 4 w/w rozporządzenia „właściwy organ, w decyzji o pozwoleniu na budowę albo w decyzji o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych, nakłada obowiązek ustanowienia inspektora nadzoru inwestorskiego określonej specjalności, z powołaniem odpowiedniego dla danego obiektu przepisu rozporządzenia”.

Inwestor, przy budowie obiektu budowlanego, wymagającego ustanowienia inspektorów nadzoru inwestorskiego w zakresie różnych specjalności, wyznacza jednego z nich jako koordynatora ich czynności na budowie (art. 27 Pb).

Do podstawowych obowiązków inspektora nadzoru inwestorskiego zgodnie z art. 25 Pb należy:

- 1) reprezentowanie inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem lub pozwoleniem na budowę, przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej,
- 2) sprawdzanie jakości wykonywanych robót budowlanych i stosowania przy wykonywaniu tych robót wyrobów zgodnie z art. 10 Pb,
- 3) sprawdzanie i odbiór robót budowlanych ulegających zakryciu lub zanikających, uczestniczenie w próbach i odbiorach technicznych instalacji, urządzeń technicznych i przewodów kominowych oraz przygotowanie i udział w czynnościach od-

biuro gotowych obiektów budowlanych i przekazywanie ich do użytkowania,

- 4) potwierdzanie faktycznie wykonanych robót oraz usunięcia wad, a także, na żądanie inwestora, kontrolowanie rozliczeń budowy.

Inspektor nadzoru inwestorskiego zgodnie z art. 26 Pb ma prawo:

- 1) wydawać kierownikowi budowy lub kierownikowi robót polecenia, potwierdzone wpisem do dziennika budowy, dotyczące: usunięcia nieprawidłowości lub zagrożeń, wykonania prób lub badań, także wymagających odkrycia robót lub elementów zakrytych, przedstawienia ekspertyz dotyczących prowadzonych robót budowlanych oraz informacji i dokumentów potwierdzających zastosowanie przy wykonywaniu robót budowlanych wyrobów, zgodnie z art. 10 Pb, a także informacji i dokumentów potwierdzających dopuszczenie do stosowania urządzeń technicznych,
- 2) żądać od kierownika budowy lub kierownika robót dokonania poprawek bądź ponownego wykonania wadliwie wykonanych robót, a także wstrzymania dalszych robót budowlanych w przypadku, gdy ich kontynuacja mogła wywołać zagrożenie bądź spowodować niedopuszczalną niezgodność z projektem lub pozwoleniem na budowę, oraz rezygnacji z pełnienia tej funkcji.

Może tego dokonać wpisem do dziennika budowy wraz z opisem określającym stan zaawansowania robót oraz zabezpieczenia przekazywanej budowy. Z powyższym wpisem powinien być zapoznany inwestor i potwierdzić podpisem i datą zapoznania z jego treścią. W przypadku, gdy inwestor nie chce złożyć swojego podpisu wraz z datą pod wpisem o zrzeczeniu się funkcji, powinien przesłać inwestorowi listem poleconym oświadczenie o tym fakcie, oraz powiadomić właściwy organ nadzoru budowlanego.

KONTROLA TECHNICZNA UTRZYMANIA OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

Uprawnienia do projektowania, jak i kierowania robotami budowlanymi zgodnie z art. 13 ust. 4 Pb stanowią podstawę do wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie, polegającej na **sprawowaniu kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych**.

Obowiązek, nałożony na właściciela lub zarządcę w art. 62 ust. 1 Pb, poddawania okresowym kontrolom obiektów budowlanych w czasie ich użytkowania jest realizowany poprzez zlecenie wykonywania kontroli osobom posiadającym do tego uprawnienia. W ramach zaś sprawowania powyższej kontroli, osoba uprawniona dokonuje oceny stanu technicznego obiektu budowlanego.

W zależności od elementów podlegających ocenie, osoby z uprawnieniami budowlanymi są upoważnione do kontroli w zakresie wszelkich elementów i instalacji objętych tym obowiązkiem, zgodnie z zakresem posiadanej specjalności. Zatem, należy tu wziąć pod uwagę ograniczenia uprawnień w ramach, których osoby te mogą pełnić samodzielne funkcje techniczne w budownictwie. Oznacza to zatem, że osoby z wykształceniem średnim technicznym (technicy), mogą przeprowadzać kontrole stanu technicznego wyłącznie w obiektach wchodzących w zakres tych uprawnień.

W przypadku obiektów wielkopowierzchniowych, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 3 może oznaczać to, że uprawnienia bu-

ciąg dalszy na str. 18

ciąg dalszy ze str. 17

dowlane w ograniczonym zakresie mogą okazać się niewystarczające do dokonania kontroli i oceny stanu technicznego. Na przykład kubatura budynków o powierzchni zabudowy powyżej 2000 m² będzie przekraczała graniczną wielkość kubatury budynków wynoszącą 1000 m³, co stanowi jedno z ograniczeń zakresu posiadanych uprawnień budowlanych. Osoby posiadające uprawnienia budowlane powinny mieć świadomość ograniczeń wynikających z tych uprawnień i powinny podejmować się dokonywania okresowych kontroli tylko w przypadkach, gdy specjalność i zakres ich uprawnień na to pozwalają.

Z kontroli, osoba przeprowadzająca sporządza protokół, który jest dołączany do książki obiektu. W przypadku stwierdzenia podczas kontroli uszkodzeń lub braków, które mogłyby spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska, a w szczególności katastrofę budowlaną, pożar, wybuch, porażenie prądem elektrycznym albo zatrucie gazem, osoba kontrolująca jest obowiązana bezzwłocznie przesłać kopię protokołu do właściwego organu nadzoru budowlanego (art. 70 ust. 2 Pb).

W ramach powyższych uprawnień mieści się między innymi prawo do dokonywania kontroli stanu technicznego przewodów kominowych.

Zgodnie z art. 62 ust. 6 Pb kontrolę stanu technicznego przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych) powinny przeprowadzać:

- 1) osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominarskim – w odniesieniu do przewodów dymowych oraz grawitacyjnych przewodów spalinowych i wentylacyjnych,
- 2) osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności – w odniesieniu do przewodów kominowych, o których mowa w pkt 1, oraz do kominów przemysłowych, kominów wolno stojących oraz kominów lub przewodów kominowych, w których ciąg kominowy jest wymuszony pracą urządzeń mechanicznych.

Przez uprawnienia budowlane odpowiednie do dokonywania kontroli stanu technicznego przewodów kominowych, rozumie się uprawnienia, które upoważniają ich posiadacza do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi w specjalności konstrukcyjno-budowlanej oraz w specjalności instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń ciepłych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych, w zależności od zakresu posiadanych uprawnień.

Osoby posiadające stosowne uprawnienia w ograniczonym zakresie, mogą przeprowadzać powyższe kontrole wyłącznie w obiektach wchodzących w zakres tych uprawnień. Przy czym, nie ma znaczenia specjalizacja uprawnień budowlanych w ramach posiadanej specjalności budowlanej.

Dodatkowo należy podkreślić, że osoby dokonujące okresowych kontroli, z naruszeniem powyższych zasad podlegają:

- 1) przepisom karnym – zgodnie z art. 91 ust. 1 pkt 2 Pb „*ko* wykonuje samodzielną funkcję techniczną w budownictwie, nie posiadając odpowiednich uprawnień budowlanych lub prawa wykonywania samodzielnej funkcji technicznej w budownictwie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku” oraz
- 2) przepisom o odpowiedzialności zawodowej – zgodnie z art. 95 Pb.

inż. JERZY KAMIŃSKI
Sekretarz

Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej LOIIB

Szkolenia Lubelskiej OIIB w I półroczu 2022 r.

Lubelska OIIB zaplanowała w I półroczu dwa szkolenia on-line z wykorzystaniem portalu PIIB i platformy Clickmeeting. Pierwsze, dotyczące skutków prawnych śmierci inżyniera odbyło się 11 lutego, natomiast drugie, poświęcone projektowaniu i budowie energetycznych linii napowietrznych i kablowych SN będzie miało miejsce – 26 kwietnia.

Ze względu na sytuację związaną z pandemią COVID-19 wszystkie szkolenia organizowane przez Lubelską Okręgową Izbę Inżynierów Budownictwa w I półroczu 2022 r. są przeprowadzane w trybie on-line z wykorzystaniem portalu Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa. Obecnie lubelska izba zaplanowała dwa szkolenia. Odbywają się one w godz. 10.00–14.00, z późniejszymi retransmisjami w cztery kolejne weekendy, następujące po danym szkoleniu (od godz. 7.00 w piątki do godz. 23.00 w niedziele).

Pierwsze szkolenie, które odbyło się 11 lutego poświęcone było tematowi skutków prawnych śmierci inżyniera na wszystkie przejawy działalności zawodowej. Referujący to zagadnienie radca prawny mgr Wojciech Boryc omówił postępowanie spadkowe uwzględniając postępowanie sądowe, postępowanie przed notariuszem oraz testament. Podjął także temat wpływu śmierci inżyniera przedsiębiorcy – pracodawcy i inżyniera pracownika, na sposób wykonywania pracy w pracowni projektowej, firmie wykonawczej lub spółce. Omówił również problem przejęcia zobowiązań za zmarłego oraz kontynuacji działalności profesjonalnej.

Drugie szkolenie zaplanowano na 26 kwietnia i będzie dotyczyło projektowania i budowy energetycznych linii napowietrznych i kablowych SN. Podjęty zostanie temat napowietrznych linii SN w osłonie izolacyjnej (system PAS oraz kable uniwersalne). Omówione będą normy i zakresy opracowań, badania osprzętu, zalecenia projektowe i dla wykonawców oraz przeglądy osprzętu linii PAS.

Szkolenie obejmuje także zagadnienie linii kablowych SN. Omówione będą normy i zakresy opracowań, badania osprzętu, zalecenia projektowe i zalecenia dla wykonawców, przegląd osprzętu oraz kable trójżyłowe SN. Szkolenie poprowadzą Robert Sowiński i Radosław Czerniewski z firmy ENSTO.

Na portalu PIIB możliwe są zapisy po zalogowaniu się na indywidualnym koncie członkowskim i wybraniu ikony *Szkolenia ONLINE*, a następnie odszukaniu wybranego szkolenia i kliknięciu na okno „Zapisz się”.

Więcej o szkoleniach organizowanych przez Lubelską OIIB można dowiedzieć się odwiedzając stronę internetową LOIIB (www.lub.piib.org.pl) i zakładkę Szkolenia.

RED.

ZAMIAST DWÓCH BYŁY TRZY

Trzecia w 2021 r., a XXXVIII (licząc od początku funkcjonowania Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa) sesja egzaminacyjna dla osób ubiegających się o uprawnienia budowlane zakończyła się w połowie grudnia ubiegłego roku. Kolejne 169 osób uzyskało pozytywną decyzję o nadaniu uprawnień budowlanych.

Najwięcej decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych było w specjalności konstrukcyjno-budowlanej, gdyż 59. Drugie miejsce zajęła specjalność instalacyjna sanitarna z 40 decyzjami i trzecie instalacyjna elektryczna z 35. W dalszej kolejności uplasowała się specjalność drogowa – 17 decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych, inżynierska mostowa – 9, po 3 w specjalnościach kolejowych KOB i SRK oraz dwie w instalacyjnej telekomunikacyjnej. Jedna osoba uzyskała uprawnienia budowlane w specjalności inżynierskiej hydrotechnicznej.

W minionym roku zostały przeprowadzone trzy sesje egzaminacyjne, ponieważ w związku z pandemią COVID-19 i wprowadzonymi przez rząd obostrzeniami, jesienna sesja egzaminacyjna z roku 2020 została przełożona na 2021 r.

Łącznie w ubiegłym roku, w trzech sesjach, uprawnienia budowlane uzyskało 523 osoby, tj. średnio 174 w jednej sesji podczas, gdy w 10 sesjach przed okresem pandemii średnia wyniosła 194 osoby. Można zatem mówić o 10% spadku liczby zdających egzaminy. Ponadto należy mieć na uwadze fakt, że około 25% nadawanych uprawnień dotyczy osób, które już mają uprawnienia, natomiast nowe stanowią rozszerzenie na inne specjalności lub są uzupełnieniem do pełnego zakresu, jeśli dotychczasowe są w ograniczonym zakresie.

Rozpoczęcie wiosennej sesji egzaminacyjnej na uprawnienia budowlane przewidziane jest na 27 maja. Od 17 stycznia do 11 lutego były przyjmowane wnioski od osób zainteresowanych zdawaniem egzaminu na uprawnienia budowlane.

Tegoroczna jesienna sesja egzaminacyjna zaplanowana jest na 18 listopada 2022 r.

dr WIESŁAW NUREK

Przewodniczący Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej LOIIB

Nadzór autorski a możliwość kwalifikowania zmian w projekcie budowlanym

Sprawowanie nadzoru autorskiego jest samodzielną funkcją techniczną w budownictwie, określoną w art. 12 ust. 1 Prawa budowlanego. Do jej wykonywania niezbędne jest posiadanie odpowiednich uprawnień do projektowania.

Pełnienie tego nadzoru przez projektanta jest jego obowiązkiem, co potwierdza przepis art. 20 ust. 1 pkt 4) w związku z art. 18 ust. 3 Prawa budowlanego, z którego wynika zobowiązanie projektanta do sprawowania nadzoru autorskiego na żądanie inwestora lub organu administracji architektoniczno-budowlanej, oraz art. 95 p. 5) Prawa budowlanego, wskazujący na odpowiedzialność zawodową projektanta w przypadku uchylenia się od podjęcia nadzoru autorskiego lub wykonywania go niedbale.

TWÓRCA DZIEŁA

Autor projektu budowlanego rozumiany jest jako twórca dzieła na podstawie Prawa autorskiego. Zgodnie z art. 60 ust. 5 Prawa autorskiego:

Sprawowanie nadzoru autorskiego nad utworami architektonicznymi i architektoniczno-urbanistycznymi regulują odrębne przepisy.

Zastosowanie zatem będą mieć przepisy Prawa budowlanego jako ustawy stanowiącej odrębne przepisy mające zastosowanie w przypadku utworu architektonicznego.

CHARAKTER SPRAWOWANIA NADZORU AUTORSKIEGO

Kwestia interpretacji charakteru sprawowania nadzoru autorskiego jest przedmiotem różnych stanowisk orzecznictwa. Dominującym obecnie poglądem wydaje się być ten przedstawiony w Uchwale Krajowej Izby Odwoławczej z dnia 10 września 2014 r. KIO/KD 75/14, zgodnie z którym

4. Wywodzenie, że ustawodawca expressis verbis dopuścił możliwość sprawowania nadzoru autorskiego, w zakresie określonym przepisami prawa budowlanego, nie tylko przez samego autora dokumentacji projektowej, lecz także przez inne podmioty

posiadające wymagane prawem uprawnienia do sporządzania projektów należy uznać za błędne. Nadzór autorski, co wynika z samej jego istoty, może sprawować jedynie autor projektu.

KWALIFIKACJA ZMIAN W PROJEKIE BUDOWLANYM

Osobną kwestią jest możliwość kwalifikowania zmian jako istotne bądź nieistotne podczas realizacji inwestycji budowlanej. Zgodnie z **art. 36a ust. 6 Prawa budowlanego**:

Projektant dokonuje kwalifikacji zamierzonego odstąpienia od zatwierzonego projektu zagospodarowania działki lub terenu lub projektu architektoniczno-budowlanego, lub innych warunków decyzji o pozwoleniu na budowę, a w przypadku uznania, że jest ono nieistotne, jest obowiązany zamieścić w projekcie zagospodarowania działki lub terenu lub projekcie architektoniczno-budowlanym odpowiednie informacje (rysunek i opis) dotyczące tego odstąpienia. Nieistotne odstąpienie od zatwierzonego projektu zagospodarowania działki lub terenu lub projektu architektoniczno-budowlanego, lub innych warunków decyzji o pozwoleniu na budowę nie wymaga uzyskania decyzji o zmianie pozwolenia na budowę oraz ponownego zgłoszenia.

TO TRZEBA WIEDZIEĆ

Tak sformułowany powyższy przepis, zgodnie ze stanowiskiem doktryny¹, stanowi, że **tylko projektant, a nie jakakolwiek**

¹ A. Kosicki [w:] Prawo budowlane. Komentarz aktualizowany, red. A. Plucińska-Filipowicz, M. Wierzbowski, LEX/el. 2021, art. 36(a).

inna osoba trzecia, jest upoważniony do dokonania kwalifikacji zamierzonego odstąpienia oraz tylko projektant obowiązany jest zamieścić w projekcie zagospodarowania działki lub terenu lub projekcie architektoniczno-budowlanym odpowiednie informacje (rysunek i opis) dotyczące odstąpienia, o którym mowa w ust. 5 tego przepisu. Przy czym **nie musi to być ten sam projektant, który był autorem pierwotnego projektu budowlanego podlegającego zmianom, a organ administracji architektoniczno-budowlanej**, rozpatrując sprawę dotyczącą zatwierdzenia projektu budowlanego zamiennego, wykonanego przez nowego projektanta, **nie ma prawa żądać od inwestora przedłożenia zgody autora projektu pierwotnego na tę zmianę**. Poza tym **dokonanie kwalifikacji przez projektanta nie ma charakteru wiążącego ani dla organów administracji architektoniczno-budowlanej, ani dla nadzoru budowlanego**. Błędne uznanie przez projektanta, że odstąpienie ma charakter nieistotny, nie wyklucza możliwości podjęcia przez organy budowlane przewidzianych prawem działań, a ewentualne szkody poniesione na skutek takiej nieprawidłowej kwalifikacji odstąpienia mogą stać się podstawą roszczeń cywilnoprawnych inwestora wobec projektanta.

Tym samym zasadne będzie uznanie, że kwalifikowanie zmian w projekcie budowlanym może być realizowane zarówno przez autora projektu, ale również przez innego projektanta, byleby posiadał on odpowiednie uprawnienia zawodowe.

radca prawny
PRZEMYSŁAW IZDEBSKI

<http://przemyslaw.izdebski.oipwarszawa.pl/>

Jaką wentylację należy zapewnić w pomieszczeniach?

W poprzednich wydaniach „Lubelskiego Inżyniera Budownictwa” (nr 59/2021 i nr 60/2021) przedstawiłam Państwu zagadnienia związane z uzgadnianiem dokumentacji projektowej i zapewnieniem dopływu światła dziennego do obiektów użyteczności publicznej, biorąc pod uwagę spełnienie wymagań higienicznych i zdrowotnych. Kontynuując ten temat, w obecnym wydaniu kwartalnika odpowiadam na kolejne Państwa pytania, tym razem dotyczące wentylacji obiektów użyteczności publicznej.

Zagadnienie zapewnienia odpowiedniej wentylacji pomieszczeń zostało omówione w szczególności w § 22 ust. 2 pkt 2, § 77 ust. 1, § 79 ust. 1, § 85 ust. 2 pkt 7, rozdziale 6 Działu IV rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1065 ze zm.) i rozdziale 3 Działu III rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. nr 169 poz. 1650 ze zm.), a także w przepisach szczegółowych dotyczących prowadzenia niektórych rodzajów działalności.

Co do zasady wentylację – zarówno w zakresie nawiewu (o czym często zapominamy), jak i wywiewu powietrza – należy zapewnić w każdym pomieszczeniu, a pod względem higieniczno-zdrowotnym wentylacja ta musi zapewniać ochronę zdrowia użytkowników pomieszczenia/lokalu/budynku (środowisko wewnętrzne), obsługiwanego przez tę wentylację, oraz osób przebywających w obszarze oddziaływania tej wentylacji (środowisko zewnętrzne).

W celu ochrony zdrowia użytkowników pomieszczenia/lokalu/budynku należy – stosownie do funkcji wentylowanych pomieszczeń – w szczególności dobrać:

- » wielkość strumienia powietrza zewnętrznego,
- » lokalizację czepni powietrza, nawiewników okiennych i ściennych,
- » stopień oczyszczania nawiewanego powietrza zewnętrznego,
- » wydajność wentylacji z uwzględnieniem gradacji ciśnień w obrębie pomieszczenia, pomiędzy sąsiadującymi pomieszczeniami oraz pomiędzy lokalem/budynkiem a środowiskiem zewnętrznym (podciśnienie, nadciśnienie, równowaga ciśnień, unikanie tzw. stref martwych) w celu zapewnienia kierunku przepływu powietrza od strefy o mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza do strefy o większym stopniu zanieczyszczenia powietrza,
- » sposób ochrony przed ponadnormatywnym hałasem od pracujących systemów wentylacyjnych.

W celu ochrony osób przebywających w obszarze oddziaływania wentylacji należy – stosownie do funkcji wentylowa-

nych pomieszczeń i planowanego sposobu użytkowania obszaru oddziaływania wentylacji – w szczególności dobrać:

- » lokalizację wyrzutni powietrza i zewnętrznych urządzeń wentylacyjnych,
- » sposób ochrony przed ponadnormatywnym hałasem od pracujących urządzeń wentylacyjnych,
- » stopień podczyszczania powietrza wywiewanego.

Należy podkreślić, że projektowanie wentylacji jest procesem sindywidualizowanym, wymagającym każdorazowo m.in. szczegółowej analizy warunków lokalizacyjnych lokalu/budynku, w tym oceny możliwości okresowego przewietrzania pomieszczeń przez otwieranie okien i określenia odpowiednich parametrów powietrza wewnętrznego (mikroklimatu), w tym wymiany powietrza, jego czystości (w tym czystości mikrobiologicznej), temperatury, wilgotności względnej, prędkości ruchu w pomieszczeniu.

WENTYLACJA CZY KLIMATYZACJA

Wg § 147 ust. 2, ust. 3 wymienionego rozporządzenia Ministra Infrastruktury **wentylację mechaniczną lub grawitacyjną** należy zapewnić w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi, w pomieszczeniach bez otwieranych okien, a także w innych pomieszczeniach, w których ze względów zdrowotnych, technologicznych lub bezpieczeństwa konieczne jest zapewnienie wymiany powietrza, natomiast **klimatyzację** należy stosować w pomieszczeniach, w których ze względów użytkowych, higienicznych, zdrowotnych (klimatyzacja komfortu) lub technologicznych (klimatyzacja przemysłowa, w tym klimatyzacja pomieszczeń czystych np. w zespole pomieszczeń bloku operacyjnego, klimatyzacja technologiczna, np. w pomieszczeniach produkcji środków farmaceutycznych, klimatyzacja precyzyjna, np. w centralach telefonicznych) konieczne jest utrzymywanie odpowiednich parametrów powietrza wewnętrznego określonych w przepisach odrębnych i w Polskiej Normie dotyczącej parametrów obliczeniowych powietrza wewnętrznego.

Należy podkreślić, że pod pojęciem klimatyzacji należy rozumieć proces uzdatniania powietrza polegający na stałym utrzymywaniu odpowiedniego mikroklimatu w pomieszczeniu, czyli stałym utrzymywaniu wszystkich parametrów tego mikroklimatu na wymaganych poziomach (odpowiednia temperatura, wilgotność względna, wymiana powietrza, czystość powietrza), pojęcie to nie obejmuje klimatyzacji miejscowej zapewnianej przez urządzenia klimatyzacyjne ścienne/sufitowe typu split.

RODZAJE WENTYLACJI

Zgodnie z § 148 ust. 1 wymienionego rozporządzenia Ministra Infrastruktury **wentylację mechaniczną wywiewną lub nawiewno-wywiewną** należy stosować w budynkach wysokich i wysokościowych oraz w innych budynkach, w których zapewnić odpowiedniej wymiany powietrza nie jest możliwe za pomocą wentylacji grawitacyjnej lub wentylacji hybrydowej, natomiast w pozostałych budynkach może być stosowana **wentylacja grawitacyjna lub wentylacja hybrydowa**.

Według § 148 ust. 2 wymienionego rozporządzenia Ministra Infrastruktury w pomieszczeniu, w którym jest zastosowana wentylacja mechaniczna lub klimatyzacja, nie można stosować wentylacji grawitacyjnej ani wentylacji hybrydowej, przy czym wymagane to nie dotyczy pomieszczeń z urządzeniami klimatyzacyjnymi niepobierającymi powietrza zewnętrznego. Według § 148 ust. 3 wymienionego rozporządzenia Ministra Infrastruktury w pomieszczeniu zagrożonym wydzieleniem się lub przenikaniem z zewnątrz substancji szkodliwej dla zdrowia należy stosować dodatkową, **awaryjną wentylację wywiewną, uruchamianą od wewnątrz i z zewnątrz pomieszczenia** oraz zapewniającą wymianę powietrza dostosowaną do jego przeznaczenia, zgodnie z przepisami o bezpieczeństwie i higienie pracy.

Z kolei wg § 148 ust. 4 wymienionego rozporządzenia Ministra Infrastruktury w pomieszczeniu, w którym proces technologiczny jest źródłem miejscowej emisji substancji szkodliwych o niedopuszczalnym stężeniu lub uciążliwym zapachu, należy stosować **odciągi miejscowe współpracujące z wentylacją ogólną** (przykładowo: okapy kuchenne nad urządzeniami do obróbki termicznej potraw typu patelnia, frytownica, warkowica, taboret gazowy, okapy kuchenne nad zmywarkami, okapy wentylacyjne nad stanowiskami do ładowania akumulatorów), umożliwiające spełnienie w strefie pracy wymagań jakości środowiska wewnętrznego określonych w przepisach o bezpieczeństwie i higienie pracy, przy czym wg § 34 wymienionego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej zainstalowane w pomieszczeniu urządzenia lub ich części, z których mogą wydzielać się szkodliwe gazy, pary lub pyły, co do zasady należy zhermetyzować, a dopiero w razie niemożliwości zhermetyzowania, urządzenia te należy wyposażyć w miejscowe wyciągi.

TO TRZEBA WIEDZIEĆ

Należy zauważyć, że:

- » według § 72 ust. 2 wymienionego rozporządzenia Ministra Infrastruktury pomieszczenia, których wysokość musi wynosić zgodnie z obowiązującymi wymaganiami higieniczno-zdrowotnymi co najmniej 3,00 m/3,30 m, mogą być obniżone do wysokości nie mniejszej niż 2,50 m w przypadku zastosowania wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej lub klimatyzacji, pod warunkiem uzyskania zgody państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, przy czym podkreślenia wymaga fakt, że zarówno **nawiew powietrza, jak i wywiew powietrza, mają być zapewnione w sposób mechaniczny**,
- » według § 150 ust. 1, ust. 3, ust. 5 wymienionego rozporządzenia Ministra Infrastruktury w przypadku zastosowania przepływu powietrza wentylacyjnego między różnymi strefami, należy zapewnić w pomieszczeniu/lokalu/budynku **kierunek przepływu powietrza od strefy o mniejszym do strefy o większym stopniu zanieczyszczenia powietrza** (przykładowo: przepływ powietrza z sali zajęć przedszkolnych do przyległej łazienki dla przedszkolaków), **w instalacjach wentylacji i klimatyzacji nie należy łączyć ze sobą przewodów z pomieszczeń o różnych wymaganiach użytkowych i sanitarno-zdrowotnych** (przykładowo: zakaz łączenia do wspólnej wentylacji pomieszczeń medycznych i higieniczno-sanitarnych), dopuszcza się wentylowanie garaży oraz innych pomieszczeń nieprzeznaczonych na pobyt ludzi powietrzem o mniejszym stopniu zanieczyszczenia, niezawierającym substancji szkodliwych dla zdrowia lub uciążliwych zapachów, odprowadzającym z pomieszczeń niebędących pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi, jeżeli przepisy odrębne nie stanowią inaczej,

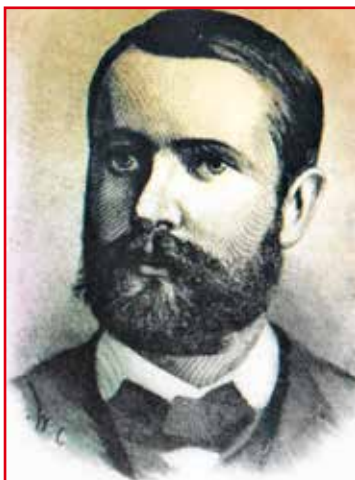
- » według § 151 wymienionego rozporządzenia Ministra Infrastruktury i § 38 wymienionego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w instalacjach wentylacji mechanicznej ogólnej nawiewno-wywiewnej lub klimatyzacji komfortowej **recyrkulację powietrza można stosować wówczas, gdy przeznaczenie wentylowanych pomieszczeń nie wiąże się z występowaniem bakterii chorobotwórczych, z emisją substancji szkodliwych dla zdrowia, uciążliwych zapachów**, przy czym wg rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej przy stosowaniu w pomieszczeniach pracy wentylacji mechanicznej z recyrkulacją powietrza ilość powietrza świeżego nie powinna być mniejsza niż 10% ogólnej ilości wymienianego powietrza. W powietrzu wprowadzanym do pomieszczeń pracy przy stosowaniu recyrkulacji zanieczyszczenie czynnikami szkodliwymi dla zdrowia nie powinno przekraczać poziomu, przy którym suma stosunków stężeń poszczególnych substancji do odpowiadających im wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń przekracza 0,3,
- » według § 155 wymienionego rozporządzenia Ministra Infrastruktury w budynkach mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego, oświaty, wychowania, opieki zdrowotnej i opieki społecznej, a także w pomieszczeniach biurowych przeznaczonych na pobyt ludzi, niewyposażonych w wentylację mechaniczną lub klimatyzację, okna, w celu okresowego przewietrzania, muszą mieć konstrukcję umożliwiającą otwieranie co najmniej 50% powierzchni okien wymaganej dla danego pomieszczenia wg wymienionego rozporządzenia, a w przypadku zastosowania w pomieszczeniach innego rodzaju wentylacji niż wentylacja mechaniczna nawiewna lub nawiewno-wywiewna, dopływ powietrza zewnętrznego, w ilości niezbędnej dla potrzeb wentylacyjnych, należy zapewnić przez urządzenia nawiewne umieszczone w oknach, drzwiach balkonowych lub w innych częściach przegród zewnętrznych (urządzenia nawiewne wg pkt. 2.1.5.a, 3.3.2. Polskiej Normy dotyczącej wentylacji w budynkach mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej, czyli zamontowane w górnej części okna – w ościeżnicy, ramie skrzydła, między ramą skrzydła a górną krawędzią szyby zespolonej, w otworze okiennym – między nadprożem a górną krawędzią ościeżnicy, w obudowie rolety zewnętrznej, albo w przegrodzie zewnętrznej ponad oknem, oraz posiadające **dolne krawędzie minimum 2,00 m nad podłogą**),
- » dla pomieszczeń/lokalu/budynków użyteczności publicznej wprowadzono szereg szczegółowych regulacji prawnych, w tym dotyczących wentylacji, ale temat ten będzie przedmiotem kolejnego artykułu.

Przygotowała
IWONA PAPRZYCKA

POLSCY INŻYNIEROWIE NA EMIGRACJI (cz. II)

W tym wydaniu naszego biuletynu „Lubelski Inżynier Budownictwa” zamieszczamy drugą część artykułu pt. „Polscy inżynierowie na emigracji”, w którym przedstawiamy znanych i wybitnych inżynierów budownictwa, pracujących w wielu krajach Europy i świata, przyczyniając się do ich rozwoju.

Budowniczy Kanału Sueskiego STANISŁAW JANICKI (1836–1888)

Rys. 1. Stanisław Janicki

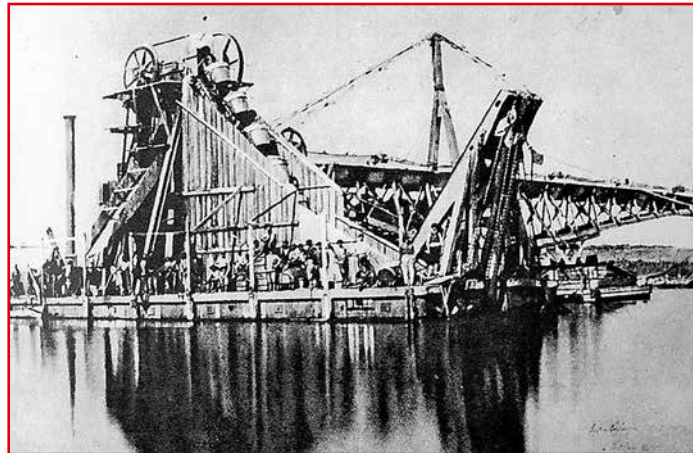
Stanisław Janicki pochodzący ze szlacheckiego rodu herbu Rola, ukończył gimnazjum w Warszawie, praktykując jednocześnie w Fabryce Maszyn Towarzystwa Żeglugi Parowej na Solcu. W latach 1854–1856 studiował na wydziale inżynierii politechniki w Hanowerze w Niemczech. Po ukończeniu studiów jako wybitnie uzdolniony został zatrudniony w fabryce parowozów i mostów żelaznych Goüin et Cie w Paryżu, gdzie współpracował z francuskim inżynierem Aleksandrem Lavalleyem. Firma ta dostarczała elementy stalowej konstrukcji dźwigarów do żelaznego mostu na Wiśle, zaprojektowanego przez Stanisława Kierbedzia. W latach 1860–1864 prowadziła ona w Warszawie roboty związane z jego wykonaniem. Na placu budowy reprezentowali ją dwaj przedstawiciele: francuski inżynier Cottard i Stanisław Janicki, który kierował robotami oraz uczestniczył przy montażu konstrukcji stalowych mostu.

Janicki nie wziął udziału w uroczystościach odbioru mostu, gdyż kilka tygodni wcześniej wyjechał do Egiptu, gdzie wraz z zaprzyjaźnioną francuską firmą rozpoczął pracę przy budowie Kanału Sueskiego. Należy dodać, że podczas odbioru mostu Kierbedzia w Królestwie panował stan wojenny oraz wzajemna niechęć między władzami i „zbuntowanym” społeczeństwem (okres po powstaniu styczniowym)

Budowa Kanału Sueskiego

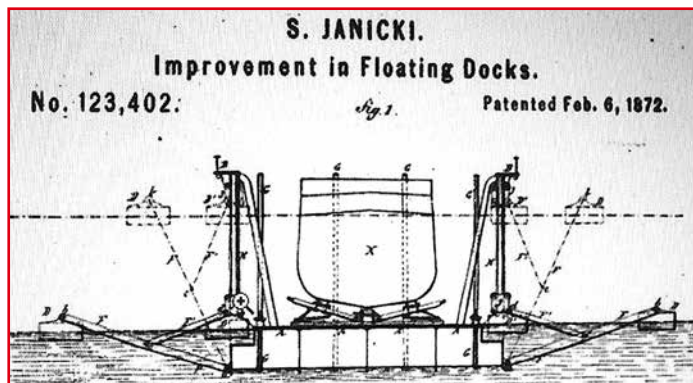
Będąc w Egipcie Stanisław Janicki, znany już wcześniej jako wybitnie zdolny polski inżynier budowlany, hydrolog i wynalazca nawiązał ścisły kontakt z twórcą Kanału Sueskiego – Ferdynandem Lassepsem, który połączył basen Morza Śródziemnego poprzez Morze Czerwone z wodami Oceanu Indyjskiego. Janicki nadzorował prace przy budowie północnego odcinka kanału między Port Saidem a Ismailią.

W dniu otwarcia kanału został odznaczony przez obecną na tej uroczystości francuską cesarżową Eugenię, Krzyżem Kawalerskim Orderu Legii Honorowej. Należy dodać, że z budową Kanału Sueskiego, a później jego konserwacją, związani też byli inni polscy inżynierowie, m.in. Mieczysław Geniusz i Cyprjan Kuczewski.

Rys. 2. Praca potężnej koparki na Kanale Sueskim na odcinku, którym kierował S. Janicki

Po zakończeniu pracy w Egipcie Stanisław Janicki zajmował się budownictwem wodnym i nadzorował również inne roboty w kilku krajach europejskich. W tym czasie opatentował swój projekt doku pływającego do remontów okrętów. Rycina tego doku wraz z opisem została opublikowana w brytyjskim czasopiśmie „Engineering” w 1871 r.

Rys. 3. Dok pływający pomysłu S. Janickiego

Na terenie Imperium Rosyjskiego

Podejmując pracę na terenie Rosji i będąc wybitnym hydrologiem, kierował budową kanałów wodnych i obiektów w ciągu kolei warszawsko-petersburskiej. Kolejnym jego projektem był kanał morski w Petersburgu oraz wodociąg w Odessie. W roku 1879 przyjął propozycję objęcia kierownictwa robót przy kanalizacji rzeki Moskwy. W czasie tych prac kierował budową na odcinku o długości 170 km od Moskwy do Kołomny, gdzie zastosował w korycie rzeki jazy ruchome, kanały i śluzy. W Rosji po raz pierwszy zastosował francuski system do holowania statków polegający na ich przeciąganiu przy użyciu stalowej liny ułożonej na dnie rzeki.

Na podstawie wieloletnich studiów oraz praktyki inżynierskiej w 1879 r. szczegółowo opisał własną teorię spławiania rzek, w której wykazał zależność stopnia ich regulacji z rodzajem gruntu. W okresie tym wydał też dwie rozprawy o sposobie ulepszania żeglugi

rzecznej, ogłoszone w czterech językach: po rosyjsku, francusku, niemiecku i po polsku. Opublikowane zostały m.in. w 1882 r. w polskim czasopiśmie technicznym „Przegląd Techniczny” i w formie książkowej w języku niemieckim. Problematyka zawarta w publikacjach zwróciła uwagę środowiska hydrologicznego na całym świecie i została wydana w języku angielskim. W Stanach Zjednoczonych została wydana pod tytułem: „Memoir on a New Kind of Movable Dam”, a jej publikację sfinansował rząd amerykański.

Powrót do Warszawy

W 1883 r. Janicki powrócił do Warszawy, gdzie zajmował się działalnością społeczną, dobroczynną i wydawniczą. Był także czynny zawodowo, m.in. brał udział w pracach komitetu zajmującego się kanalizacją miasta.

W roku 1887 francuskie konsorcjum, z którym wcześniej współpracował zaproponowało Janickiemu objęcie prac przy budowie Kanału Panamskiego, jednak odrzucił tę propozycję. Na krótko przed śmiercią otrzymał jeszcze od greckiego rządu propozycję nadzoru nad realizacją Kanału Korynckiego. Niestety, pogarszający się stan zdrowia nie pozwolił na jej przyjęcie. Stanisław Janicki zmarł w Warszawie w 1888 r.

Pionier budowy linii kolejowych w Kanadzie KAZIMIERZ GZOWSKI (1813–1898)

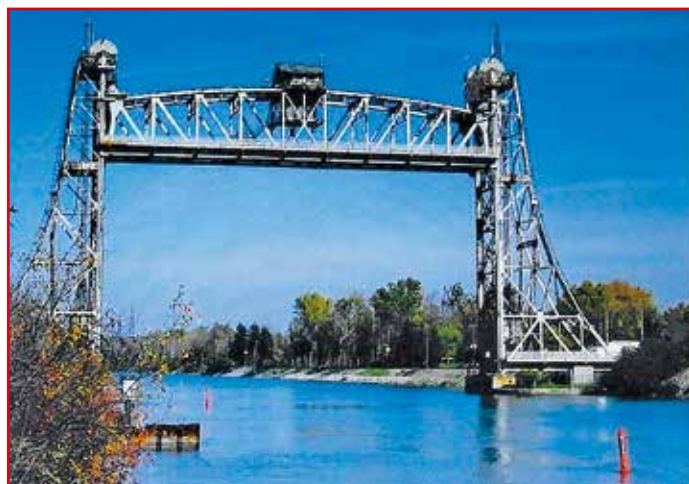
Rys. 4. Kazimierz Gzowski

Kazimierz Gzowski wywodził się z polskiej szlachty kresowej z okolic Grodna, z rodu sięgającego czasów króla Zygmunta Augusta. W latach 1822–1830 uczył się w liceum w Krzemieńcu, w którym nauki pobierali przedstawiciele XIX-wiecznej polskiej inteligencji, m.in. Juliusz Słowacki. Po ukończeniu szkoły, z inicjatywy ojca, w wieku 17 lat wstąpił do Korpusu Inżynierów wojsk rosyjskich w Petersburgu i został saperem w carskim korpusie saperów. W tym samym roku wybuchło powstanie listopadowe i aby je stłumić armia

rosyjska wkroczyła do Królestwa Kongresowego. Gzowski zdezerterował z wojsk rosyjskich i przyłączył się do armii polskiej. Wziął udział w wygranej przez Polaków bitwie pod Stoczkiem, a w czasie bitwy pod Grochowem został ranny. Po upadku powstania, w kwietniu 1831 r., przekroczył wraz z powstańcami granicę między Królestwem Kongresowym a Austrią. Został jednak aresztowany i uwięziony. W roku 1834 władze austriackie przymusowo deportowały go do Stanów Zjednoczonych.

Należy zaznaczyć, że był to okres intensywnej rozbudowy kolei i budowy wielu mostów w tym kraju. Gzowski, który powoływał się na swoje sapersko-inżynierskie doświadczenie w armii carskiej, został zatrudniony przez Williama Milnora Robertsa, jako inspektor nadzoru. Brał udział przy wytyczeniu i budowie linii kolejowej New York and Erie Railroad, biegnącej z Nowego Jorku do rejonu Wielkich Jezior.

W roku 1841 został wysłany przez amerykańską firmę do Kanady, gdzie pracował w Kingston w stanie Ontario. Przypadkowe spotkanie z kanadyjskim gubernatorem Charlesem Bagotem, który zaproponował mu posadę rządowego inżyniera w służbie kanadyjskiej sprawiło, że Gzowski przyjął propozycję i przeniósł się do Kanady. W tym czasie ten wielki kraj podzielony był odległymi od siebie miastami i osiedlami, pozbawiony dróg, mostów i linii kolejowych.

Rys. 5. Kanał Wellandzki

wych. Od początku więc przed Gzowskim stały wielkie zadania. Najpierw pełnił funkcję inżyniera okręgowego w mieście London, później natomiast koordynował prace konstrukcyjne 43-kilometrowego, tzw. Drugiego Kanału Wellandzkiego, który umożliwił żeglugę statków pomiędzy jeziorami Ontario i Erie z pominięciem wodospadu Niagara. Kanał ten stanowił duże wyzwanie inżynierskie, ponieważ różnica poziomów obu jezior wynosiła 99,4 m. Aby statki mogły przepływać, wybudowano 8 wielkich śluz. Ta prestiżowa inwestycja zrealizowana przez Gzowskiego zapewniła wszystkim jeziorom dostęp do Atlantyku.

W roku 1842 objął kolejną funkcję i został superintendentem Departamentu Robót Publicznych w Górnej Kanadzie, gdzie zajmował się projektowaniem i budową sieci drogowej, kolejowej, mostów, portów, kanałów oraz szlaków wodnych.

Był pionierem kolei w Kanadzie, gdzie zbudował setki kilometrów linii kolejowych. W drugiej połowie XIX w. rozpoczął swój własny biznes i w 1853 r. uruchomił firmę budowlaną o nazwie „Gzowski&Co”. W 1857 r. uruchomił pierwszą w Kanadzie hutę produkującą szyny kolejowe – Toronto Rolling Mills. Był to wówczas największy zakład produkcyjny w Toronto, jak również w całej Kanadzie.

Polskie ślady nad Niagarą

Kiedy firma budowlana Gzowskiego miała już za sobą wiele realizacji, podjął się inwestycji uważanej w jego życiu za największą. Dyrektorzy Wielkiej Linii Zachodniej (linii biegnącej do Pacyfiku), poprosili go o podjęcie się budowy mostu na rzece Niagara, pomiędzy Fortem Erie a amerykańskim Buffalo. Przy ówczesnym stanie techniki uważano, że postawienie 21 filarów mostu, opartych o dno rzeki przy tej głębokości jest technicznie nieosiągalne.

W opinii jednak ekspertów, jedyną osobą mogącą tego dokonać był Kazimierz Gzowski. Sam Gzowski zaś, jak później powiedział, ryzykując zdobytą wcześniej dobrą opinią o sobie, podjął się tego zadania. Zbudował International Railway Bridge (Międzynarodowy Most Kolejowy), pomimo niewiarygodnych problemów technicznych, występujących w tym czasie katastrof i wielu wypadków śmiertelnych.

Konstrukcja mostu była podzielona na trzy odcinki. Jeden z odcinków mostu Fort Erie miał 8 filarów, z których jeden podtrzymywał przeszło obrotowe, co pozwalało na żeglugę po Niagarze. Budowę mostu kolejowego o długości 1100 m nad Niagarą, który połączył Kanadę ze Stanami Zjednoczonymi zakończył w roku 1873. Był to wówczas najdłuższy most w Ameryce i jego budowa przyniosła Gzowskiemu wielką sławę międzynarodową oraz światowy rozgłos.

ciąg dalszy na str. 26

ciąg dalszy ze str. 25

Rys. 6. Most stalowy nad rzeką Niagarą o długości 1100 m łączący Kanadę ze Stanami Zjednoczonymi

Z obu stron mostu ustawiono pamiątkowe tablice z napisem: „SIR CASMIR S. GZOWSKI 1815–1898”, na których zamieszczono opis wielkiego Polaka i jego osiągnięcia w Kanadzie.

Pierwszy pociąg po tym moście z Fort Erie do Black Road, uruchomił istniejące do dziś połączenie towarowe pomiędzy Kanadą a Stanami Zjednoczonymi. Dodatkowo, budując ten most Gzowski dokonał jeszcze jednej rzeczy, która współcześnie określana jest jako kreowanie wizerunku. Całość zrealizowanych prac opisał i wzbogacił o rysunki, sztychy, fotografie, a następnie wydał książkę oprawioną w skórę, która trafiła na biurka najwybitniejszych wpływowych oficjeli Kanady.

Należy dodać, że Gzowski był także twórcą parku narodowego po kanadyjskiej stronie Niagary. W marcu 1887 r. teren stał się własnością kanadyjskiego rządu, a 24 maja 1888 r. w dzień urodzin królowej Wiktorii został otwarty dla publiczności i nazwany na jej cześć Queen Victoria Park.

Polak ulubiony przez Kanadę

Gzowski jako jeden z najwybitniejszych Polaków w dziejach Kanady, cieszył się powszechnym szacunkiem. Był jednym z założycieli i prezesem Kanadyjskiego Stowarzyszenia Inżynierów Lądowych, obecnie działającego pod nazwą Canadian Society for Civil Engineers CSCE. W 1890 r. ufundował medal „Casimir Gzowski Medal”, który przyznawany jest corocznie do dziś, najlepszym kanadyjskim inżynierom cywilnym w dziedzinach: geodezji, inżynierii lądowej oraz wielkich konstrukcji.

Rys. 7. Pomnik Kazimierza Gzowskiego w Toronto

W 1890 r. za zasługi dla Kanady Gzowski został odznaczony wysokim brytyjskim odznaczeniem Orderem Św. Michała i Św. Jerzego przez królową Wiktorię, otrzymując tym samym szlachectwo brytyjskie. Królowa Wiktorja mianowała go swoim honorowym adiutantem, jako pierwszego spośród mieszkańców kolonii brytyjskich.

Gdy umarł, kanadyjskie władze żegnały go z wielkimi honorami. Powstała też idea uhonorowania go pomnikiem. Wówczas inicjatorem i globalnym sponsorem pomnika, był inżynier Przygoda, urodzony w Otwocku.

Kolejny pomnik Kazimierza Gzowskiego odsłonił w Toronto 25 maja 1968 r. Pierre Trudeau, premier Kanady. Został on zaprojektowany przez polsko-kanadyjskiego inżyniera Richarda D'Wonnika.

Poczta kanadyjska upamiętniając 150. rocznicę urodzin Gzowskiego wyemitowała 5 marca 1963 r. znaczek pocztowy o nominale 5 centów. Natomiast Poczta Polska w 1978 r. upamiętniła Kazimierza Gzowskiego również na znaczkach pocztowych.

Inżynierowie – emigranci

Tużące losy wielu innych polskich inżynierów prowadziły także do odległych i egzotycznych zakątków globu. Weteran powstania listopadowego Adam Kulczycki, kartograf i astronom pełnił przez wiele lat obowiązki inżyniera rządowego na uroczej wyspie Tahiti, a jego towarzysz Wincenty Nieszokoć był inżynierem w środkowej Afryce – w Senegalu, natomiast Ignacy Sławecki pracował na wyspie Reunion na Oceanie Indyjskim.

Tadeusz Oksza-Orzechowski, nie będąc inżynierem, ale wspólnym organizatorem międzynarodowych projektów, doprowadził do powstania towarzystwa, które położyło najdłuższy wówczas na świecie, liczący bowiem 9 tys. mil morskich (16 tys. kilometrów), podmorski kabel telegraficzny. Prowadził on z Kadyksu w Hiszpanii, wzdłuż zachodnich wybrzeży Afryki do Przylądka Dobrej Nadziei. Natomiast Aleksander Brodowski w latach 1900–1904 zbudował nad Amazonką w miejscowości Manaus słynny port pływający, przystosowany do dużych wahań poziomu wody, dochodzących tam kilkunastu metrów.

Charakteryzując osiągnięcia licznej grup polskich inżynierów – emigrantów, którzy działając w różnych krajach i w różnych warunkach, którzy przyczyniali się do rozwoju nauki i techniki pracując, kiedy Polski nie było na politycznej mapie Europy, pokazali światu, że naród pozbawiony własnego państwa żyje i tworzy dla całej ludzkości.

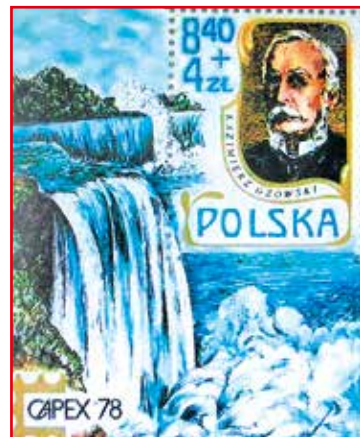
JÓZEF WIESŁAW POMYKAŁA

LITERATURA:

- Orłowski B., *Inżynierowie polscy XIX i XX wieku*, Polskie Towarzystwo Historii Techniki, Warszawa 2001.
- Praca zbiorowa „Teki Sarmatów” – Kazimierz Gzowski – *Niagara*, Oficyna Wydawnicza „Rewasz”, 2009.
- Buczek R., *Almanach Polskiej Emigracji*, 1985.
- Orłowski B., *Polacy Świata*, Nasza Księgarnia, Warszawa, 1987.
- Kos L., *Sir Casimir Gzowski*, Iskry, Warszawa, 1984.

Rys. 8. Znaczek poczty kanadyjskiej Canada 1963 r. dla uczczenia 150-lecia urodzin Kazimierza Gzowskiego

Rys. 9. Znaczek Poczty Polskiej „Capex 78”

PREZYDIUM OKRĘGOWEJ RADY LOIIB

Joanna Gieroba – przewodnicząca
 Teresa Stefaniak – zastępca przewodniczącej
 Tomasz Grzeszczak – zastępca przewodniczącej
 Janusz Iberszer – zastępca przewodniczącej
 Jan Ludwik Ziółek – sekretarz
 Zbigniew Mitura – skarbnik
 Henryk Miduch – członek
 Janusz Wójtowicz – członek

CZŁONKOWIE OKRĘGOWEJ RADY LOIIB

Leszek Boguta
 Adam Borowy
 Jarosław Buczek
 Grzegorz Dobosz
 Krzysztof Jurycki
 Bogdan Kucharski
 Bolesław Matej
 Zbigniew Miłoś
 Andrzej Mroczek
 Zbigniew Szcześniak
 Krzysztof Tajer
 Zdzisław Tworek
 Tadeusz Wagner
 Ireneusz Wójcik

OKRĘGOWA KOMISJA KWALIFIKACYJNA

Wiesław Nurek – przewodniczący
 Jerzy Kasperek – wiceprzewodniczący
 Andrzej Pichla – wiceprzewodniczący
 Jerzy Kamiński – sekretarz
 Andrzej Adamczuk
 Jerzy Adamczyk
 Lech Dec
 Grzegorz Dębowski
 Dariusz Flak
 Janusz Fronczyk
 Marcin Górecki
 Anna Halicka
 Maria Kosler
 Stanisław Plechawski
 Edward Woźniak

OKRĘGOWA KOMISJA REWIZYJNA

Wojciech Szewczyk – przewodniczący
 Andrzej Chmielowski
 Anna Krasnodębska-Ciołek
 Tadeusz Małaj
 Andrzej Szkuat
 Dariusz Zaorski

OKRĘGOWY SĄD DYSCYPLINARNY

Władysław Król – przewodniczący
 Barbara Chodkowska-Sagan
 Zbigniew Dobrowolski
 Andrzej Gwozda
 Grzegorz Golian
 Kazimierz Kostrzanowski
 Sławomir Krasuski
 Zenon Misztal
 Roman Nowak
 Władysław Rawski
 Katarzyna Trojanowska-Żuk
 Anna Woźnicka
 Iwona Żak

OKRĘGOWI RZECZNIICY ODPOWIEDZIALNOŚCI ZAWODOWEJ

Henryk Korczewski – Koordynator
 Andrzej Bałaban
 Henryk Bujak
 Paweł Góra
 Krzysztof Sierpien
 Eugeniusz Urban

DELEGACI NA KRAJOWE ZJAZDY W KADENCJI 2018–2022

Joanna Gieroba
 Tomasz Grzeszczak
 Janusz Iberszer
 Andrzej Leniak
 Henryk Miduch
 Zbigniew Mitura
 Wiesław Nurek
 Teresa Stefaniak
 Zbigniew Szcześniak
 Wojciech Szewczyk
 Janusz Wójtowicz

Składki członkowskie

Członkowie Lubelskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa zobowiązani są do opłacania w 2022 r. następujących składek:

1. NA KONTO OKRĘGOWEJ IZBY:

- opłata wpisowa w wysokości 100 zł wpłacana jednorazowo przy rejestracji wniosku o wpis na listę członków lub przy ponownym wpisie po skreśleniu z listy członków,
- miesięczna składka członkowska na okręgową izbę (29 zł), płatna jednorazowo za 12 miesięcy w wysokości 348 zł lub w dwóch ratach po 174 zł każda (za 6 miesięcy).

2. NA KONTO KRAJOWEJ IZBY:

- miesięczna składka członkowska na Krajową Izbę (6 zł), wnoszona jednorazowo za cały rok w wysokości 72 zł,
- opłata roczna na ubezpieczenie OC w wysokości 75 zł.

Łączna składka na Krajową Izbę to 147 zł płacone jednorazowo za 12 miesięcy.

Każdy członek LOIIB ma przypisane indywidualne konta: do wpłaty składki na LOIIB i do wpłaty składki na Krajową Izbę i ubezpieczenie OC. Numery kont indywidualnych można sprawdzić na stronie internetowej LOIIB: (www.lub.piib.org.pl) w zakładce „Lista członków” oraz na stronie PIIB (www.piib.org.pl).

Dyżury pełnione przez członków organów LOIIB w 2022 r. do końca V kadencji

Członkowie Prezydium Okręgowej Rady

Pełnią dyżury we wtorki, godz. 14.00–16.00

- » Zastępca Przewodniczącej
mgr inż. Janusz Iberszer – 11.01., 12.04.,
- » Zastępca Przewodniczącej
mgr inż. Tomasz Grzeszczak – 8.02.,
- » Zastępca Przewodniczącej
mgr inż. Teresa Stefaniak – 8.03.

Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej

Pełni dyżur w pierwszą środę miesiąca, godz. 15.00–16.00

Członkowie Okręgowej Komisji Kwalifikacyjnej

Pełnią dyżur w drugi wtorek miesiąca, godz. 16.00–17.00

- » dr inż. Wiesław Nurek – 11.01., 12.04.,
- » mgr inż. Jerzy Kasperek – 08.02.,
- » inż. Jerzy Kamiński – 08.03.

Radca prawny pełni dyżur

- » w każdy wtorek, godz. 14.00–17.00
- » w każdy piątek, godz. 8.00–12.00

Dyżury organów LOIIB pełnione są w biurze Lubelskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa w Lublinie przy ul. Bursaki 19. Prosimy o wcześniejszy kontakt telefoniczny – 81 534 78 12.

Obwodowe zebrania wyborcze w LOIIB

